

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

Kestävä kehitys hanketoiminnassa Lounais-Suomessa 2009 - 2010

Teija Nokka, Anne Savola (toim.)

Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne-
ja ympäristökeskuksen julkaisuja

7/2011

Kestävä kehitys hanketoiminnassa Lounais-Suomessa 2009 - 2010

Teija Nokka, Anne Savola (toim.)

Turku 2011

Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

ISBN 978-952-257-306-3 (PDF)
ISSN-L 1798-8004
ISSN 1798-8012 (verkkojulkaisu)

Julkaisu on saatavana vain verkkojulkaisuna:
<http://www.ely-keskus.fi/varsinais-suomi> > Ajankohtaista > Julkaisut

Kansikuva: Ympäristöhallinnon kuvapankki, Tapio Heikkilä
Taitto: Päivi Niemelä

SISÄLLYS

1 Johdanto	5
2 Kestävä kehitys ja esimerkkejä rahoitetuista hankkeista	6
Taustaa	6
Satakunnan ELY-keskus	7
Satakuntaliitto	12
Varsinais-Suomen ELY-keskus	17
Varsinais-Suomen liitto	26
3 Indikaattoritiedot	29
Ohjelmien indikaattoreista	29
Satakunnan ELY-keskuksen indikaattoritietoja	30
Satakuntaliiton indikaattoritietoja	31
Varsinais-Suomen ELY-keskuksen indikaattoritietoja	31
Varsinais-Suomen liiton indikaattoritietoja	32
4 Raportointi - ympäristövaikutusten arviointikäytännöt	33
Taustaa	33
Satakunnan ELY-keskuksen arviointikäytännöt	33
Satakuntaliiton arviointikäytännöt	34
Varsinais-Suomen ELY-keskuksen arviointikäytännöt	34
Varsinais-Suomen liiton arviointikäytännöt	35
5 Yhteenveto	36
 Kuvailulehdet	 37

1 Johdanto

Kestävä kehitys on perustamissopimuksessa vahvistettu yhdeksi Euroopan unionin päätavoitteista, ja se koskee kaikkia unionin politiikkoja ja toimia. Vuonna 2006 tarkistetussa EU:n kestävän kehityksen strategiassa on määritelty tärkeimmät tavoitteet ja haasteet kestävän kehityksen edistämiseksi EU-tasolla. Kestävä kehitys onkin yksi esimerkiksi EU:n rakennerahastotoimintaa ohjaavista yhteisistä horisontaalisista periaatteista, joka otetaan huomioon rakennerahasto-ohjelmien toimeenpanossa.

Kestävän kehityksen periaatteiden mukaisuus on yksi neljästä Etelä-Suomen ja Länsi-Suomen EAKR -ohjelmien välttämättömistä valintakriteereistä, jotka siis tulee kaikkien rahoitettavien hankkeiden täyttää. Ohjelmien hankevalintaa ohjaavat ja toimintalinjakohtaiset valintakriteerit on hyväksytetty em. ohjelmien seurantakomiteoissa syksyllä 2007. Etelä-Suomen EAKR-ohjelmaa toteutetaan Varsinais-Suomessa ja Länsi-Suomen EAKR-ohjelmaa Satakunnassa.

Manner-Suomen ESR-ohjelma-asiakirjan mukaan kestävä kehitys on yksi ESR-toimintaa ohjaavista yhteisistä horisontaalisista periaatteista, joka tulee ottaa huomioon ESR-ohjelman toimeenpanossa kaikissa toimintalinjoissa. Manner-Suomen ESR -ohjelmaa toteutetaan sekä Satakunnassa että Varsinais-Suomessa.

Tähän raporttiin on koottu yhteen tiedot kestävän kehityksen periaatteen huomioonottamisen toteutumisesta Satakunnan ja Varsinais-Suomen alueilla toteutettavissa EAKR- ja ESR -rahoitteisissa ohjelmissa rahoittajaviranomaisittain. Raporttiin on sisällytetty myös erilliset osiot koskien kansallisia energiatukihankkeita, maakunnan kehittämisraha-hankkeita sekä maaseutuohjelman hankkeita.

Satakunnan ja Varsinais-Suomen maakuntia koskevat tiedot on koottu samaan raporttiin

Lounais-Suomen aluetta käsittäväksi samaan tapaan kuin Lounais-Suomen ympäristöstrategia ja -ohjelma. Vuosien 2007–2008 osalta ilmestyneet Satakunnan ja Varsinais-Suomen raportit ovat luettavissa Varsinais-Suomen ELY-keskuksen sivuilla osoitteessa: www.ely-keskus.fi/varsinais-suomi > EU-rahoitus > Julkaisut.

Kukin rahoittajataho on raportoinut, minkä tyyppisiä kestävän kehityksen osa-alueita edistäviä hankkeita on rahoitettu vuosina 2009–2010. Tavoitteena on saada kokonaisnäkemys siitä, miten EU:n rakennerahastotoiminnan ja muiden rahoitusmuotojen avulla on edistetty EU:n vuonna 2006 tarkistaman kestävän kehityksen strategiaa ja siinä määriteltyjä kestävän kehityksen painopistealueita.

Raportoinnin runko pohjautuu ympäristöministeriön Suomen ympäristökeskukselta tilaamaan selvitykseen (Kallio 2008: Ympäristönäkökulma EU:n rakennerahasto-ohjelmien toteutuksessa) ja sitä on edelleen kehitellyt Anne Savola Satakuntaliitosta. Rahoittajatahojen YVA-yhdyshenkilöt ovat keränneet rahoittaja- ja ohjelmakohtaiset tiedot ja Teija Nokka Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksesta sekä Anne Savola Satakuntaliitosta ovat koostaneet raportin. Raporttiin on saatu aineistoa em. organisaatioiden lisäksi Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirastosta, Satakunnan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksesta sekä Varsinais-Suomen liitosta.

Raportti on hyödynnettävissä raporttoitaessa rakennerahastotoiminnasta maakunnan yhteistyöryhmille sekä ohjelmatason vuosiraporteissa. Raportti palvelee myös Lounais-Suomen ympäristöohjelman sekä maakuntien ilmasto- ja energiastrategioiden seurantaa.

2 Kestävä kehitys ja esimerkkejä rahoitetuista hankkeista

Taustaa

Rahoittajatahoilta pyydettiin esimerkkejä vuosina 2009-2010 rahoitetuista kestävän kehityksen eri osa-alueita edistävästä hankkeista alla olevan jaot-
telun mukaisesti. Taulukossa 1. todetut kestävän

kehityksen osa-alueet perustuvat EU:n vuonna 2006 tarkistamaan kestävän kehityksen strategiaan ja siinä määriteltäisiin kestävän kehityksen paino-
pistealueisiin (Kallio 2008).

Taulukko 1. Kestävän kehityksen painopistealueet / EU:n kekestrategia (Kallio 2008)

Kestävän kehityksen osa-alue	Esimerkkejä hankkeista
1) Ilmastonmuutos ja puhtaat energiamuodot	Energiatehokkuus, uusiutuvat energialähteet, ilmastonmuutoksen aiheuttamien riskien vähentäminen, CO ² päästöjen vähentäminen
2) Ihmisten elinympäristöt ja terveys	Meluntorjunta, kaupunki- ja muiden elinympäristöjen viihtyisyys, elin- tarviketurvallisuus
3) Luonnonvarojen suojelu ja kestävä käyttö	Vesistöjen, maaperän ja luonnon monimuotoisuuden säilymistä tuke- vat hankkeet
4) Kulttuuriympäristöjen suojelu	Rakennusten kunnostus elinkeinotoiminnan käyttöön, kulttuuri- matkailu
5) Kestävä kulutus ja tuotanto	Jätteiden määrän vähentäminen, hyötykäyttö ja kierrätys, energia- ja materiaalitehokkuus, paikalliset uusiutuvat raaka-aineet ja palvelut, yritysten ympäristöjärjestelmät, ympäristöosaaminen ja tietoisuus, ympäristöteknologia
6) Kestävä liikenne	Joukko- ja kevyen liikenteen lisääminen, logistiikan tehostaminen, liikenneturvallisuus
7) Sosiaalinen osallisuus, väestönkehitys ja maahanmuutto	Syrjäytymisen ehkäiseminen

Satakunnan ELY-keskus

Taustaa

Satakunnan ELY-keskus toimii Satakunnan alueella. Satakunnan ELY on yhden vastuualueen ELY-keskus, joka hoitaa elinkeinot, työvoima, osaaminen ja kulttuuritehtäviä. Satakunnan ELY-keskus rahoittaa hankkeita Länsi-Suomen EAKR –ohjelmassa (toimintalinjat 1 ja 2), Manner-Suomen ESR-ohjelmassa sekä Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelmassa.

Länsi-Suomen EAKR –ohjelma

Kestävän kehityksen osa-alueita 2) ja 5) edistää seuraava TEKESin tutkimushanke. **LED integrointi vaatteeseen** –projektissa kehitetään luotettava tapa yhdistää LED-valo tekstiiliselle alustalle esim. osaksi työvaatetta. Kun LED-valo integroidaan suoraan vaatteeseen, sen avulla voidaan edistää työturvallisuutta. Esimerkiksi hihaan sijoitettu LED-valo toimii apuvälineenä hankalissa olosuhteissa. Tämä projekti pilotoidaan LED-valojen avulla, joita integroidaan työ- ja suojavaatteeseen. Sovellus tulee olemaan halpa ja massatuotantoon soveltuva. Uuden kehitettävän tekniikan avulla elektroniikka voidaan pestä turvallisesti. LED- ja komponentit tulevat itsessään olemaan ns. huoltovapaita ja mahdollisimman vikaantumattomia. Projektissa tullaan käyttämään uusia tekstiiliteknologioita (laser, suurtaajuus ja ultraääni).

Kestävän kehityksen osa-alueita 4), ainakin välillisesti, edistää seuraava yrityksen toimintaympäristön kehittämishanke. **Kulttuuriyrittäjyyden ja luovien alojen** kehittämishanke, jonka tavoitteina ovat maakunnallisen kulttuurin ja luovien alojen yrityskehityksen palvelupolun rakentaminen ja koordinointi verkostomaisella toimintatavalla sekä maakunnallisen luovien alojen kehittämisstrategian laadinta. Hankkeen avulla rakennetaan palvelupolku luovien alojen yrityksille ohjaamalla niitä yrityspalveluiden käyttäjiksi ja mahdollistamalla alaa ja yritysten osaamista kehittäviä hankkeita: yrityksen perustamisinfo, yritysneuvonta alkaville ja alkuvaiheessa oleville yrittäjille, luovien alojen liiketoiminnan kehittäminen, yritysten kasvu ja kansainvälistyminen, yrittäjyyden lisääminen ja vahvistaminen. Luovien alojen toimijoille ja yrittäjille järjestetään hankkeen aikana eri puolilla Satakuntaa kohtaamispaikkoja, teemallisia tapaamisia, joiden aiheina ovat mm. luovien alojen yritysverkostot ja toimiminen monialaisessa verkostossa, rahoitus: tarjolla olevat julkiset rahoitusinstrumentit ja niiden hyödyntäminen, luovien alojen agentit ja

managerit yrittäjän apuna sekä osuuskuntayrittäjyys.

Kestävän kehityksen osa-alueita 1) edistetään **SolarForum - Aurinkoenergia-alan kokonaisvaltainen kehittäminen Satakunnassa** –hankkeessa. Hankkeen tavoitteena on tukea ja parantaa aurinkoenergia-alalla toimivien satakuntalaisten yritysten liiketoimintaedellytyksiä sekä tukea uusien yritysten perustamista aurinkoenergia-alalle luomalla Satakuntaan tavoitteita tukeva toimintaympäristö, SolarForum. Hankkeessa suunnitellaan ja toteutetaan kokonaisvaltaisesti satakuntalaisten aurinkoenergia-alalla toimivien yritysten liiketoimintaedellytyksiä vahvistava toimintaympäristö. Solar-Forum koostuu kuudesta eri toimenpiteestä, joiden tavoitteena on vahvistaa yritysten liiketoimintaedellytyksiä räätälöidyn koulutuksen, kansainvälisen ja kansallisen verkostoitumisen tukemisen sekä T&K&I-projektituen avulla. **Energiatukea** on myönnetty uusiutuvan energian käytön edistämiseen liittyviin hankkeisiin kuten öljylämmityksen korvaamiseen hakelämmityksellä tai maalämmöllä.

Mm. kestävän kehityksen osa-alueita 5) edistetään myönnettyillä yrityksen kehittämisavustuksilla. Tukea on myönnetty hankkeisiin, joissa kehitetään ympäristöystävällisiä tuotteita ja/tai edistetään ympäristöystävällisten tuotteiden kansainvälistymistä tai kehitetään ympäristöystävällisiä tuotantomenetelmiä sekä ihmisten työkyvyn ylläpitämiseen ja työssä jaksamiseen tähtääviä palveluja. Hankkeiden kehittämiskohteita ovat myös ympäristöjärjestelmien käyttöönotto ja kehittäminen.

Manner-Suomen ESR-ohjelma

ESR-rahoituksella Satakunnassa tuetuilla hankkeilla on edistetty kestävän kehityksen osa-alueita 5).

Vastuullisen liiketoiminnan kehittämisohjelma VALID, hallinnoija Prizztech, kesto 1.8.2009-31.7.2012. Projektin tavoitteena on satakuntalaisten pk-yritysten yhteiskuntavastuutietoisuuden kehittäminen sekä vastuullisuuden kehittäminen yritysten kilpailutekijänä. Lisäksi hanke kehittää yritysten ympäristötietoisuutta sekä ympäristöjohtamisen työkalujen käyttöönottoa ja yritysten sosiaalisen vastuun kehittämistä. Hankkeen kohderyhmänä ovat satakuntalaiset tuotannolliset yritykset (50 yritystä).

Hankkeessa on seuraavat kolme osa-aluetta:

1. Taloudellinen vastuu

Hankkeessa yritys arvioi vastuullisuuden osa-alueiden merkityksen ja tekee yhteistyössä hankkeen kanssa kehittämisohjelman vastuullisuusnäkökoh-
tien liittämiseksi osaksi yrityksen johtamista.

2. Vastuu ympäristöstä

Hankkeen avulla yrityksille laaditaan ympäristö-
järjestelmä, joka integroidaan yritysten laatu-
järjestelmien kanssa yhdeksi toimintajärjestelmäksi.
Lisäksi yrityksille tehdään energiankulutuksen ja/
tai päästöjen hallintaan liittyviä laskelmia yritysten
ympäristökuormituksen pienentämiseksi.

3. Sosiaalinen vastuu

Hankkeen avulla yrityksille tehdään ennakoivia
henkilöstösuunnitelmia sekä toteutetaan yritys- ja
yritysrühmäkohtaista lyhytkestoista koulutusta.
Lisäksi hanke tukee työsuojelu-, terveys- ja tur-
vallisuusjohtamisjärjestelmien käyttöönottoa sekä
tukee yrityskohtaisen sosiaalisen vastuun rapor-
toinnin kehittämistä.

**PROTEKO prosessiteollisuuden ammatillisen
koulutuksen kehittäminen** (S11096), hallinnoija
Winnova, kesto 1.9.2009-31.8.2012. Projektilla hae-
taan ratkaisua syksyllä 2010 käyttöön otettavan
prosessiteollisuuden perustutkinnon perusteiden
mukanaan tuomaan väistämättömään tarpeeseen
muuttaa alan tämänhetkistä koulutusta, sillä pro-
sessiteollisuuden uusi perustutkinto yhdistää ny-
kyiset paperi-, levy-, saha- ja kemianteollisuuden
ammatilliset perustutkinnot yhdeksi tutkinnoksi.
Uuden tutkinnon tarkoituksena on tuottaa moni-
puolisia teollisuuden prosessiosaajia myös pape-
ria ja puuta jalostavan teollisuuden ammattaihin.
Kestävä kehitys on yksi työ- ja elinkeinoelämän
nykyisistä osaamisvaatimuksista ja henkilöstön
kehittämisalueista, joka sisältyy projektin aikana
koulutus- ja opetussuunnitelmatyöhön, työpaik-
kaohjaajakoulutukseen sekä opettajien työelämä-
jaksoihin ja vaikuttaa osallistujien työskentelyta-
poihin. Kestävän kehityksen alueella painotetaan
ekologista, taloudellista ja sosiaalista kestävyttä.
Sekä alan tutkintoa suorittavien opiskelijoiden
että työpaikkaohjaajien koulutussisällöissä pai-
notetaan ympäristökuormitusta minimoivia työ-
tapoja ja menetelmiä ja opiskelijat perehdytetään
työssäoppimisjaksoilla työssäoppimispaikkojen
kestävän kehityksen ohjeisiin ja toimintatapoihin.

Myös opettajat perehtyvät työelämäjaksoillaan em.
tekijöihin po. yrityksissä. Projektilla on näin välil-
listä vaikutusta kestävä kehityksen edistämiseen.

Kestävän kehityksen osa-alueita 5) ja 7) (sosiaa-
linen osallisuus) edistetään **TIKAPUU-projektissa**
(S11143), hallinnoija Winnova, kesto 1.11.2009-
30.6.2012. Hanke on työpajatyypinen hanke,
jossa pyritään aktivoimaan syrjäytyneitä ja syrjäy-
tymisuhan alla olevia nuoria työelämään tai kou-
lutukseen ja saada heidät pysymään siellä. Kestävä
kehitys ja kierrätys ovat projektin yksi painopiste-
alue. Työpajalla voi suorittaa opintoviikon nimeltä
Tuunaus, jossa käydään läpi kestävä kehityksen
periaatteita, ja harjoitteli tuunaa joitain omia
vanhoja tavaroitaan tai vaatteitaan. Työpajatoimin-
nassa hyödynnetään mahdollisimman paljon kier-
rätysmateriaaleja ja työskentelyssä huomioidaan
ekologisen kestävyden vaatimuksia.

Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelma

Satakunnassa maaseutuohjelman puitteissa on
tuettu hankkeita, jotka edistävät kestävä kehityk-
sen osa-alueita 1) - 5).

ILMASTONMUUTOS JA PUHTAAT ENER- GIAMUODOT

Hanke 1:

*Biokaasun tuottaminen kuivamädätysprosessilla
nautakarjatilán lannasta*

Kuvaus:

Hankkeella selvitetään kuivamädätystekniikan
edellytykset nautakarjatilán lannan käsittelyssä
ja biokaasun tuottamisessa. Tulosten perusteella
tehdään johtopäätös siitä, soveltuuko menetelmä
käytäntöön ja kannattaako siihen investoida. Kui-
vamädätystekniikan etuna on mm. prosessin pa-
rempi energiahyötysuhde (prosessin energiaa ei
kulu niin paljon raaka-aineen lämmitykseen ennen
sen syöttämistä reaktoriin). Muita etuja perinteis-
seen tekniikkaan verrattuna ovat suhteellisesti pie-
nempi reaktorilavuus ja syntyvän lopputuotteen
määrä (lopputuotteen kuljetus laitokselta pellolle).
Kokemällä tehtävän kuivabioreaktorikokeilun ta-
voitteena on testata termofiilistä, kuivamädätys-
reaktorimallia, jonka pääraaka-aineena voidaan
käyttää kuivikelantaa. Hankkeessa tutustutaan
myös Virroilla ja Jyväskylässä sijaitseviin biokaa-
sulaitoksiin.

Toteuttaja: Satafood Kehittämisyhdistys ry
Toteutusaika: 1.3.2008 - 1.3.2009
Kustann.arvio: 37 000 €
Julkinen tuki: 29 600 €
Rahoittaja: Satakunnan ELY-keskus / Karhuseutu ry / Leader-ohjelma

Hanke 2:

Maaseudun uusiutuvat energiat Satakunnassa, MaSu

Kuvaus:

Maakunnallisella bioenergiatoimialan kehittämis- ja koordinaatiohankkeella edistetään uusiutuvan energian käyttöä maaseudulla samoin kuin siihen liittyvää yrittäjyyttä. Kohderyhmänä ovat maatilat ja kunnan kiinteistöt sekä kylätaajamat. Hankkeen tavoitteena on 1) neuvoa ja auttaa kohderyhmiä uusiutuviin energioihin liittyvissä asioissa, 2) lisätä kohderyhmien osaamista ja tietotaitoa järjestämällä koulutusta, 3) kerätä, ylläpitää ja jakaa uusiutuvaan energiaan liittyvää tietoa sekä 4) toimia maakunnallisena infopisteenä ja linkkinä bioenergiasektorilla. Hankkeen tuloksena energiatuotantoketjujen toiminta tehostuu ja laatu paranee. Syntyy uusia yrityksiä ja toimintamalleja, jotka mahdollistavat uusien tulolähteiden syntymisen maaseudulle.

Toteuttajat: Hanketta toteuttavat yhteistyössä Prizztech Oy, Lounais-Suomen Metsäkeskus sekä ProAgria Satakunta ry.

Toteutusaika: 1.6.2008-31.12.2011

Kustann.arvio: 530 000 €

Julkinen tuki: 477 000 €

Rahoittaja: Satakunnan ELY-keskus / maa-seutuohjelma

IHMISTEN ELINYMPÄRISTÖT JA TERVEYS

Hanke:

Porin Ahlaisten vedet

Kuvaus:

Hankkeen päätavoite on Ahlaisten jokisuisto- ja merialueen saaminen elinkeinolliseen hyötykäyttöön. Lisäksi hanke parantaa asumisen ja ekologian yhteensovittamista. Hankkeessa verkostoidutaan seudun muun elinkeinotoiminnan, kuten Reposaa-ren kalasataman ja Merikarvian kalastusmatkailun kanssa ja etsitään mahdollisia yhteisiä hyötyjä. Hanke tukee vesillä liikkumisen ja kalastuksen elpymistä alueella. Matkailu voi hyödyntää ekologisesti tärkeää ja Suomessa poikkeuksellisen merkittävää maankohoama-alueita sekä sen kulttuuri- ja matkailureittejä.

Toteuttaja: Porin kaupunki
Toteutusaika: 1.11.2009-31.12.2011
Kustann.arvio: 100 000 €
Julkinen tuki: 75 000 €
Rahoittaja: Satakunnan ELY-keskus / maa-seutuohjelma

LUONNONVAROJEN SUOJELU JA KESTÄVÄ KÄYTTÖ

Hanke 1:

KULKU - Köyliönjärven ulkoisen kuormituksen vähentäminen

Kuvaus:

Pyhäjärvi-instituutti toteuttaa Köyliönjärven ja -joen ulkoisen kuormituksen vähentäminen (KULKU) -hankkeen. Vesistöjen kriittiset kuormituspisteet selvitetään ja yhteistyössä asukkaiden kanssa haetaan toimia, jotka vähentävät vesistökuormitusta. Köyliön alueelle perustetaan kyläkohtaiset vesiensuojelun suunnitteluryhmät. Toimenpiteet kirjataan kyläkohtaisiin vesiensuojelusuunnitelmiin. Hankkeessa tehdään yksityiskohtaisia teknisiä suunnitelmia vesiensuojelutoimenpiteiden toteuttamiseksi ja edistetään ympäristötuen erityistukien toteutumista alueella antamalla hakemiseen liittyvää neuvontaa. Hanke lisää alueen asukkaiden ja kesäasukkaiden ympäristötietoisuutta mm. internet-sivujen ja erilaisten tapahtumien välityksellä.

Toteuttaja: Pyhäjärvi-instituutti

Toteutusaika: 1.1.2008-31.12.2009

Kustann.arvio: 101 000 €

Julkinen tuki: 73 730 €

Rahoittaja: Satakunnan ELY-keskus / Pyhäjärvisseutu ry / Leader-ohjelma

Hanke 2:

VeturiVihreä – luonnonhoitohanke Satakunnan maaseudulle

Kuvaus:

Hankkeen päätavoite on luonnonsuojelullisesti ja maisemansuojelullisesti arvokkaiden alueiden hoidon järjestäminen. Laidunnusta edistetään pellon ulkopuoleilla arvokkailla alueilla. Hoitokohteiksi valitaan maisemallisesti ja luonnonsuojelullisesti laidunnuksesta hyötyviä alueita. Hankkeessa hyödynnetään jo tehtyjä luonnon monimuotoisuuden yleissuunnitelmia ja muita inventointeja kunkin viiden kunnan alueella. Myös vielä kartoittamattomia ja kunnostuskelpoisia maatalouden ympäristötuen erityistuen piiriin sopivia maisemanhoitollisia kohteita voidaan ottaa kohteiksi. Hank-

keessa keskitytään kohteiden jatkuvan hoidon ja sen rahoituskanavien järjestämiseen. Varsinaisia hoitotoimia hankkeesta ei rahoiteta. Jos paikallisia laiduntajia ei löydy, niin hankkeessa etsitään laiduntajia kauempaa maakunnasta. Tavoitteena on kehittää laidunnuksen taloudellista kannattavuutta samalla laidunnuksen piiriin mahdollisimman isoja laidunalueita, auttaa maataloja hyödyntämään täysimääräisesti nykyisen ohjelmakauden tarjoamat luonnon- ja maisemanhoidon tukimahdollisuudet sekä edistää maiseman- ja luonnonhoidon urakoinnin kehittymistä tilojen sivuansiomahdollisuudeksi. Tavoitteena on tukien kohdentaminen luonnon monimuotoisuutta eniten edistäville alueille ja luonnosuojelualueiden ja Natura-2000 alueiden maatalousvaikutteisten kohteiden hoidon edistäminen.

Toteuttaja: ProAgria Satakunta ry
Toteutusaika: 1.4.2010-30.6.2012
Kustann.arvio: 60 000 €
Julkinen tuki: 51 000 €
Rahoittaja: Satakunnan ELY-keskus / maa-seutuohjelma

Hanke 3: ***Paluksen MAKU –esiselvitys***

Kuvaus:
Hankkeen tavoitteena on esiselvityksen ja jälkihoitosuunnitelman tekeminen Paluksen vanhan maa-ainesottoalueen maisemoimiseksi ja kunnostamiseksi. Tavoitteena on lisäksi suojella pohjavesialuetta. Hankkeessa tehdään alueelle luontokartoitus, maisemainventointi ja maaperäkartoitus sekä alueen kattava maisemointisuunnitelma ja käynnistetään tarvittava lupaprosessi. Esiselvityshankkeen pohjalta tehdään toteutusvaiheen hankesuunnitelma.

Toteuttaja: Ulvilan kaupunki
Toteutusaika: 1.2-31.12.2009
Kustann.arvio: 39 000 €
Julkinen tuki: 19 500 €
Rahoittaja: Satakunnan ELY-keskus / Karhu-seutu ry / Leader-ohjelma

Hanke 4: ***VELHO – vesien- ja luonnonhoidon alueellinen toteuttaminen Lounais-Suomen vesistöalueilla***

Kuvaus:
Hankkeen keskeisimmät toimenpiteet ovat
1) Vesienhoidon toteuttaminen vesistöalueilla,
2) Natura-kosteikkoalueiden ja niiden lähivaluma-alueiden osallistava hoito- ja käyttösuunnittelu Lounais-Suomessa sekä

3) Ranta-alueiden integroiva yleissuunnittelu ja bioenergiahyödyntäminen.

Hankkeen yleisenä tavoitteena on edistää EU:n vesipolitiikan puitedirektiivin edellyttämän hyvän vesien tilan toteutumista Lounais-Suomessa tukemalla vesienhoitosuunnitelmien toteutuksen käynnistämistä sekä edistää vesien tilan parantamista ja vesistöjen ja luonnon kestäväää käyttöä vesistöalueittaisen yhteistyön kautta. Tavoitteena on myös luontodirektiivin mukaisesti edistää Lounais-Suomen luontotyyppien ja lajien suotuisaa suojelutasoa sekä luoda linnuston kannalta riittävä hoidettujen alueiden verkosto niin, että kaikki hyötyvät hoidon tuloksista. Hankkeen välittömänä tavoitteena on varmistaa vesienhoitotyön siirtymisen toteutusvaiheeseen suunnitteluvaiheen jälkeen erityisesti lisätoimenpiteiden osalta. Hankkeen ensisijaisen kohderyhmän muodostavat suoraan tai välillisesti vesien- ja luonnonhoitoon kytkeytyvät toimijat Satakunnan ja Varsinais-Suomen maaseutualueilla. Hankkeessa verkostoidutaan ja tehdään yhteistyötä myös Etelä-Pohjanmaan ja Pirkanmaan maakuntien kanssa Karvianjoen ja Kokemäenjoen osalta. Hankkeen toiminta-alueena ovat kahdeksan Lounais-Suomen vesistöaluetta sekä valitut yksityismaiden Natura-alueet valuma-alueineen. Sidosryhmäyhteistyön kanavina toimivat koko hankkeen osalta vesistöalueittaiset työryhmät. Vesistöalueiden vesistökohteilla ja Natura-alueilla toteutetaan vesienhoitotoimien ja luonnonhoidon suunnittelua, pilottiluontoisia hoitokokeita, vesistöalueittaisia toimijoiden aktivointia ja vesistöaluettoiminnan organisoitumisen kehittämistä sekä hankkeen osioiden puitteissa osallistavaa suunnittelua, uusimman tietotaidon välittämistä sekä ympäristö- ja maaseututietoisuuden lisäämistä verkostoitumisen kautta. Hanke toteutetaan laajana yhteistyönä keskeisten toimijoiden ja kohderyhmien kanssa. Toteutuksesta vastaa Varsinais-Suomen ELY-keskus, jonka Turun ja Porin toimipisteisiin projektihenkilöstö sijoittuu.

Toteuttaja: Varsinais-Suomen ELY-keskus, YL-vastuualue (ent. Lounais-Suomen ympäristökeskus)
Toteutusaika: 1.7.2010-31.12.2013
Kustann.arvio: 3 054 514 €
Julkinen tuki: 2 854 514 €
Rahoittajat: Satakunnan ELY-keskus / maa-seutuohjelma, Varsinais-Suomen ELY-keskus / maaseutuohjelma

KULTTUURIYMPÄRISTÖJEN SUOJELU

Hanke 1:

Nuorisoseurantaloon kunnostamishanke

Kuvaus:

Hankkeella kunnostetaan yhdistyksen omistama, vuonna 1913 rakennettu, seuratalo. Kunnostamishankkeen tavoitteena on luoda nuorisoseurantalosta edustava ja monipuolinen, eri harrastusryhmien yhteinen toimitila sekä toimiva juhla- ja muiden tilaisuuksien pitopaikka.

Toteuttaja: Ulvilan Nuorisoseura ry

Toteutusaika: 1.9.2008-31.8.2010

Kustann.arvio: 100 135 €

Julkinen tuki: 50 068 €

Rahoittaja: Satakunnan ELY-keskus / Karhuseutu ry / Leader-ohjelma

Hanke 2:

Huittisten meijerin uudet käyttömahdollisuudet

Kuvaus:

Esiselvityshankkeen tavoitteena on löytää Huittisten historialliselle meijerille uudet käyttömahdollisuudet. Etsitään potentiaalisia käyttäjiä, tehdään arvio meijerin nykytilasta ja sen korjaustarpeista, neuvotellaan rahoitukset sekä tehdään varsinainen suunnitelma korjaustyöstä ja toimintamallista.

Toteuttaja: Huittisten kaupunki

Toteutusaika: 1.7.2010-31.1.2011

Kustann.arvio: 44 000 €

Julkinen tuki: 37 400 €

Rahoittaja: Satakunnan ELY-keskus / maaseutuohjelma

KESTÄVÄ KULUTUS JA TUOTANTO

Hanke:

Vieraslajit kuriin kummitoiminnalla

Kuvaus:

Hankkeessa kehitetään vieraskasvilajien torjuntaa innovatiivisella kummiadoptiomenetelmällä Lounais-Suomen maatalousympäristöissä. Kohderyhmänä ovat Satakunnan ja Varsinais-Suomen kunnat, asukas- ja kyläyhdistykset sekä eri seurat ja koulut. Hanke on merkityksellinen asukkaiden virkistyskäytön ja terveyden, asuinympäristön viihtyisyyden sekä luonnon monimuotoisuuden kannalta. Hankkeen pää tavoitteena on uuden konseptin mukaisesti löytää havaituille vieraslajiesiintymille ”kummeja” ja antaa kummeille tarvittavat tiedot haitallisten kasvien tunnistamisesta ja torjuntatavoista sekä seurantamenetelmistä. Hankkeessa järjestetään koulutus- ja tiedottamistapahtumia, tiedotetaan aiheesta esitteiden ja nettisivujen kautta, annetaan neuvoja ja aktivoidaan oma-toimisten hävitystöiden tekemiseen, järjestetään talkoita sekä kokeillaan pilottiluonteisesti uusia torjuntamenetelmiä. Vieraslajien torjuntaa markkinoidaan yrityksille ja yhteisöille virkistyspäivän ohjelmaksi. Hankkeen tuloksena asukkaat ja paikalliset aktiivit osaavat havaita ja hoitaa itse lähiympäristössään olevia vieraslajiesiintymiä. Hanke luo vieraslajirekisterin, joka osoittaa samalla myös turmeltuneet maa-alueet, joista maamassoja ei saa siirtää (lajien siemenpankki usein pitkäikäinen).

Toteuttaja: Varsinais-Suomen ELY-keskus, YL-vastuualue (ent. Lounais-Suomen ympäristökeskus)

Toteutusaika: 1.1.2010-31.12.2011

Kustann.arvio: 280 100 €

Julkinen tuki: 266 095 €

Rahoittajat: Satakunnan ELY-keskus / maaseutuohjelma, Varsinais-Suomen ELY-keskus / maaseutuohjelma

Länsi-Suomen EAKR –ohjelma

Satakuntaliiton vuosien 2009–2010 rahoittamissa EAKR-hankkeissa kestävän kehityksen strategia ja painopisteet toteutuvat kestävän kehityksen eri osa-alueilla taulukossa esitetyllä tavalla. Tarkastelussa on otettava huomioon, että useilla hankkeilla on myönteisiä vaikutuksia myös muihin taulukos-

sa mainittuihin kestävän kehityksen osa-alueisiin kuin siihen, johon hanke on sijoitettu.

Tarkastelukauden hankkeiksi on luettu hankkeet, joiden rahoittamisesta on tehty päätös vuosien 2009–2010 välisenä aikana.

Kestävän kehityksen osa-alue ja toimintalinja	Hankkeiden määrä ja toimintalinja	EU- ja valtion rahoitus/ euroa
1) Ilmastomuutos ja puhtaat energiamuodot	I, TL 2	182 210
2) Ihmisten elinympäristöt ja terveys	-	-
3) Luonnonvarojen suojelu ja kestävä käyttö	2, TL 3	140 000
4) Kulttuuriympäristöjen suojelu	2, TL 3	242 400
5) Kestävä kulutus ja tuotanto	I, TL 3 ja 2 TL 2	55 706 (TL 3) ja 406 489 (TL 2)
6) Kestävä liikenne	I, TL 2	162 831
7) Sosiaalinen osallisuus, väestönkehitys ja maahanmuutto	I, TL 2	70 160

ILMASTONMUUTOS JA PUHTAAT ENERGIAMUODOT

Hanke:

Yhdistelmärakennepiloteilla aurinkoenergiasta liiketoimintaa; toimintalinja 2 (ylimaakunnallinen).

Kuvaus:

Hankkeen tavoitteena on suunnitella ja käynnistää Länsi-Suomen alueella 5-10 erilaista pilottikohtetta, joissa testataan aurinkoenergian integrointia rakenteisiin. Suunnitteluprosessissa ja piloteissa edistetään suomalaisen aurinkoenergiateknologiateollisuuden tuotekehitystä, verkostoitumista ja vientiä.

Suunnitteluprosessi ja pilotit on jaettu neljään ryhmään.

1. Talopaketit (omakoti-, rivi- ja paritalot);
2. Julkiset kohteet ja toimistot;
3. Teollisuus- ja liikekiinteistöt;
4. Kerrostalot.

Projektissa suoritetaan seuraavat päävaiheet:

1. Potentiaalisten pilottikohteiden kartoitus (Länsi-Suomen alue alaryhmittäin): esitunnistettuja kohteita ovat mm: Porin uusi uimahalli, Jämin hiihtoputki, Lapuan matalaenergian asuntoalue, Powergate ja IKEA Vaasa;

2. Aurinkoenergian integroinnista kiinnostuneiden yritysten ja niiden tuotekehitysaikojen kartoitus (talotehtaat, ikkunavalmistajat, katevalmistajat, lasivalmistajat, julkisivuvalmistajat, sähköautomaatioryitykset, LVI-ryitykset);

3. Suunniteltavien pilottikohteiden valinta kahden edellisen vaiheen perusteella;

4. Valittujen pilottikohteiden esittely tunnistetuille yrityksille (alaryhmittäin workshopit);

5. Idea/ tarjouspyynnöt yrityksiltä pilottikohteiden toteutusvaihtoehtoina;

6. Pilottien suunnittelu (idea ja tarjouspyynnöt huomioiden/yhdestä pilotista voi olla useampiakin suunnitelma);

7. Suunnitelmien esittely ja pilottien rahoitusneuvottelussa avustaminen;

8. Pilottisarjan seurannan suunnittelu (toimivuus, energiantuotto) ja

9. Loppuraportti.

Hankkeen tuloksena aurinkoenergian teknologia-teollisuus ja rakennusteollisuus löytävät toisensa. Syntyy yritysryhmiä ja tuotteita kansainvälisille aurinkoenergiamarkkinoille. Suomeen suunnitellaan ja käynnistetään 5-10 näyttävää aurinkoenergiapilottia, joissa aurinkoenergiaa on integroitu rakenteisiin. Pilottien omistajat saavat energiasäästöjä ja imagohyötyjä.

Toteuttaja: Prizztech Oy

IHMISTEN ELINYMPÄRISTÖT JA TERVEYS

Ei hankkeita.

LUONNONVAROJEN SUOJELU JA KESTÄVÄ KÄYTTÖ

Hanke 1:

Kansalliset puistot (toimintalinja 3, teemahanke)

Kuvaus:

Valtioneuvosto on tehnyt periaatepäätöksen Selkämeren kansallispuistosta. Perustamisen jälkeen Pori on Suomen ainoa kaupunki, jonka alueella tulee olemaan sekä kansallispuisto että kansallinen kaupunkipuisto. Projektin tavoite on kehittää Porin seudun vetovoimaa ja tunnettuutta Selkämeren kansallispuiston ja Porin kansallisen kaupunkipuiston mahdollisuuksia hyödyntäen. Tavoitteiden saavuttamiseksi projektissa tehdään yhteistyötä alueellisten toimijoiden, kuten yliopistokeskuksen kanssa. Projektissa suunnitellaan ja toteutetaan erilaisia toimenpiteitä, joilla lisätään Porin kulttuuri- ja luonnonympäristön viihtyisyyttä, toimimista oppimisympäristöinä sekä edellytyksiä tutustua niihin kestäväällä tavalla. Projektissa haetaan kokemuksia ja ideoita muista kansallispuistoista ja kaupunkipuistoista, joita hyödynnetään Porin alueen puistoja suunniteltaessa ja kehitettäessä. Projektin puitteissa toteutetaan verkostoitumishanke, jonka tavoitteena tutkimuslaitosten osaamisen ja tiedon hyödyntäminen sekä innovaatioedellytysten kehittäminen kansallispuiston toteutuksessa. Projektin kohderyhmänä ovat kaupunkilaiset, vierailijat, luontoharrastajat ja koululaiset sekä verkostoitumishankkeen osapuolet. Ympäristön virkistyskäyttömahdollisuuksien lisääntyminen parantaa myös niihin liittyvien matkailuelinkeinojen ja yrittäjyyden toimintaedellytyksiä. Projektin tuloksena Porilla on valmiuksia, suunnitelmia ja toteutuksia, jotka mahdollistavat Selkämeren kansallispuiston sekä Porin kansallisen kaupunkipuiston näkyvyyden lisäämisen ja niihin liittyvien mahdollisuuksien hyödyntämisen. Hanke kytkeytyy osaksi koko Satakunnan rannikolla kuntakohtaisesti toteutettavaa kansallispuiston portistoa ja on Länsi-Suomen EAKR-ohjelman mukainen teemahanke.

Toteuttaja: Porin kaupunki, ympäristövirasto

Hanke 2:

Kokemäenjoen käyttötieto - paikkatieto informaation ja vuorovaikutuksen välineenä Itämereen laskevien jokivesistöjen alueella (toimintalinja 3, teemahanke)

Kuvaus:

Hankkeessa luodaan paikkatietojärjestelmän keinoin kartta- ja tietopalvelu, joka antaa joesta kiinnostuneille henkilöille tietoa joen käytön historiasta. Tietotekniikan keinoin voidaan toteuttaa näyttäviä esityksiä esimerkiksi jokialueen luonnosta, kalastuksesta, matkailusta, teollisuudesta ja asutuksesta. Tämän tietopalvelun avulla voidaan lisätä kansalaisten tietoa Kokemäenjoesta ja auttaa joen eri käyttömuotojen yhteensovittamista. Hankkeessa kerätään jo olemassa oleva tieto yhteen, ja esitetään se helppokäyttöisen mutta monipuolisen karttapalvelun avulla. Palvelussa tullaan käyttämään kuvaa, ääntä, tekstiä ja videomateriaalia. Uutta tietoa voidaan lisätä palveluun aina kun sitä valmistuu ja kun uuden tiedon tarve ilmenee. Hankkeessa toteutettava tietopalvelu tarjoaa mainion välineen alueen matkailun kehittämiseen, alueen eri toimijoiden esittelemiseen ja jokivarren kuntien asukkaiden kotiseututuntemuksen lisäämiseen. Kokemäenjokeen liittyy tiiviisti monia erilaisia käyttäjäryhmiä. Näitä ovat esimerkiksi jokivarren kunnat ja niiden asukkaat, teollisuuden ja voimatalouden yritykset, matkailuyrittäjät, maatalouden toimijat sekä joen virkistyskäyttäjät. Tästäkin syystä on herännyt idea yhteisestä tietopankista, josta eri intressiryhmät saisivat taustatietoa joen eri käyttömuodoista. Ajatuksena on, että jos eri ryhmät saavat selkeällä tavalla esitettynä taustatietoa joen erilaisista käyttömuodoista ja -mahdollisuuksista, yhteisymmärrys vastakkaistenkin näkemysten välille on helpompi löytää.

Toteuttaja: Nakkilan kunta

KULTTUURIYMPÄRISTÖJEN SUOJELU

Hanke 1:

Satakunnan kulttuuriympäristöt eilen tänään huomenna (toimintalinja 3, teemahanke)

Kuvaus:

Hankkeen tavoitteena on:

- 1) Uusien näkökulmien etsiminen kulttuuriympäristön vaalimiseen;
- 2) Hankkeessa syntyneiden käytäntöjen soveltaminen innovaatio- ja oppimisympäristöjen kehittämisessä;
- 3) Julkisten kulttuuriperintöpalvelujen innovatiivinen tuottaminen yliopistoissa ja tutkimuslaitoksissa sekä laitoksissa olevan osaamisen ja tutkimuksen hyödyntäminen elinkeinoelämässä;
- 4) Uusien näkökulmien ja toimintamallien löytäminen valtakunnallisesti kulttuuriympäristö- ja rakennusperintötutkimukseen;
- 5) Kulttuuriympäristön eri osa-alueiden tarkastelu kokonaisuutena aina muinaisjäännöksistä uudempaan rakennettuun ympäristöön ja perinnemaiseen;
- 6) Kansalaisnäkökulman kehittäminen kulttuuriympäristöjen ymmärtämiseen ja vaalimiseen;
- 7) Satakunnan maakuntaidentiteetin ja vetovoimaisuuden vahvistaminen sekä alueen ominaispiirteiden vaaliminen ja tunnettuuden parantaminen.

Toimenpiteitä ja tuloksia ovat:

- 1) Monipuolisen ja runsaasti kuvitetun tietoteoksen tuottaminen satakuntalaisesta kulttuuriympäristöstä kokonaisuutena sen kaikki osa-alueet huomioiden;
- 2) Keskusteleval julkaisuseminaarin järjestäminen teoksen julkaisemisen yhteydessä;
- 3) Luentosarjan järjestäminen hankkeen sisällöstä todennäköisesti Turun yliopiston kulttuurituotannon ja maisemantutkimuksen koulutusohjelman tuottamana;
- 4) Oppimateriaalin tuottaminen käytettäväksi kulttuuriympäristöopetuksessa eri alojen oppilaitoksissa ja eri kouluasteilla: asiantuntija-aineiston hyödyntäminen ja ”kääntäminen” opetussuunnitelmiin ja yleisötapahtumiin soveltuvaksi;
- 5) Satakuntalaiset kulttuuriympäristöt -kiertonäyttelyn kokoaminen: tarkoituksena on kiinnittää huomio ympäristössä tapahtuneisiin muutoksiin ja auttaa ymmärtämään ja seuraamaan parhailaan tapahtuvia muutoksia ja niiden vaikutuksia;
- 6) Ihmisten kulttuuriympäristötietoisuuden kasvu: uusia toimintamalleja ja -tapoja vaikuttaa kulttuuriympäristön muutoksiin sekä välineitä vaikuttamiseen tarvittavaan tiedonhankintaan.

Toteuttaja: Satakunnan Museo

Hanke 2:

VPK-talot, Pori (toimintalinja 3)

Kuvaus:

Projektin tavoitteena oli Porin VPK ry:n omistuksessa olevien rakennushistoriallisesti merkittävien rakennusten säilyttäminen. Suunnittelutyö aloitettiin tammikuussa 2010. Palokunnantalon tärkeä työvaihe oli mallityön suoritus maalinpoistosta, laatutasosta ja värimalleista. Julkisivun puuosat olivat hyväkuntoisia. Värisävyksi valittiin vanhoista maaleista toiseksi vanhin, harmaan sävyt. Maalausliike sai poistettua lähes kaikki vanhat maalikerrokset sekä puuosia uusittiin vähäisessä määrin. Samanaikaisesti korjattiin peltikaton ja jalkarännien vauriot ja lisättiin lämmityskaapelit estämään talven jäätymisongelmia vesikatolla. Paloasemarakennuksen puuikkunat uusittiin.

Tavoitteita seurattiin toteutuksen aikana työmaakokouksissa sekä ohjausryhmän kokouksissa. Kohde valmistui aikataulun mukaan, mm. sääolosuhteet kesällä 2010 olivat otolliset maalaustöiden osalta. Paloasemarakennuksen rappauspintojen kunto ja korjaustoimenpiteiden laajuus olivat avoimia ja sisälsi riskitekijöitä, joten päädyttiin siirtämään korjaustyöt myöhemmin suoritettavaksi. Korjauskustannukset pysyivät rahoitussuunnitelman mukaisina. Julkisivukorjausten johdosta rakennusten julkisivu säilyy edustavana ja kiinteistöissä olevat yritykset pysyvät kiinteistöissä vuokralaisina ja näin turvataan taloudellisesti vapaaehtoisen palokunnan toiminta jatkossakin.

Toteuttaja: Porin Vapaaehtoinen Palokunta ry

Hanke 3:

Rakennusosat kiertoon Satakunnassa - kierrätystä kertakäyttökulttuuriin (toimintalinja 3)

Kuvaus:

Tämän projektin tavoite on jätelain, maankäyttö- ja rakennuslain sekä Valtakunnallisen jätesuunnitelman (2016) mukainen rakennusjätteen vähentäminen sekä kierrätyskelpoisen rakennusmateriaalin uusiokäytön lisääntyminen. Tavoitteeseen päästään parantamalla rakennusten kunnostukseen sopivien käytettyjen rakennusosien saatavuutta ja vähentämällä kaatopaikoille vietävän, uudelleenkäyttökelpoisen rakennusjätteen määrää. Käytännössä tämä toteutetaan kehittämällä Porin Varaosapankin toimintaa ja lisäämällä kuntien ja niiden asukkaiden tietoisuutta rakennusosien kierrätyksestä ja kierrätettävyydestä.

Projektissa:

- a) Kehitetään rakennusmateriaalien kunnostuspalveluja Varaosapankin yhteyteen.
- b) Tuotetaan esitteitä rakennusmateriaalien kierrätyksestä sekä kierrätettävyydestä.
- c) Päivitetään nettisivujen ulkoasu ja palvelut.
- d) Järjestetään koulutuksia ja tapahtumia.
- e) Suunnitellaan ja toteutetaan yhteistyötä Satakunnan kuntien, yhdistysten, yritysten ja oppilaitosten kanssa.

Toteuttaja: Porin kaupunki, ympäristövirasto

KESTÄVÄ KULUTUS JA TUOTANTO

Hanke 1:

Konenäköteknologioiden soveltamista teollisuudessa ja korkeakoulutuksessa - Pro Machine Vision (toimintalinja 2)

Kuvaus:

Hankkeessa kehitetään konenäkö-, IR (InfraRed = Infrapuna)-, NIR (Near InfraRed = Lähi-infrapuna)- ja spektraalikuvaussovelluksia sekä erityyppistä älykamerakuvantamista alueen teollisuuden elinkeinorakenteen kannalta tärkeiden prosessien kehittämiseksi. Samalla tuotetaan havaintoesityksiä erilaisista käytännön konenäköratkaisuksista esitettäväksi yrityksille ja laajentamaan konenäköopetusta ja virtuaalioppimisympäristöä. Hankkeen tavoitteena on siirtää konenäköosaamista sekä levittää tietoa sen luomista mahdollisuuksista teollisuuden kilpailukyvyyn parantamiseksi. Tuotettavien monipuolisten havaintoesitysten avulla demonstroidaan yritysten edustajille erilaisia konenäköratkaisuja ja näytetään konkreettisesti, mitä laadullista ja kustannustehokkuuteen vaikuttavaa hyötyä niistä voi yritysten tuotantoprosesseissa olla. Havaintoesityksillä kehitetään samalla Satakunnan ja Jyväskylän ammattikorkeakoulujen konenäköopetusta ja laajennetaan virtuaalioppimisympäristöjen käyttömahdollisuuksia.

Toteuttaja: Satakunnan ammattikorkeakoulu

Hanke 2:

Uusi metallin oppimisympäristö (toimintalinja 2)

Kuvaus:

Uudessa metallin oppimisympäristössä rakennetaan toimintaympäristö, jossa mukana olevat yritykset, oppilaitokset ja muut toimijat muodostavat verkostokumppanuustoimintamallin, jossa koulutetaan opiskelija ja yritysten henkilöstöä. Hanke täydentää Metallikylä, Vetovoimainen pohjois-satakuntalainen yrityskeskittymä -hanketta. Ko-

neiden yhteishankinta luo edellytyksiä oppimisympäristön kehittämiseksi ja osaavan työvoiman saatavuuden ja osaamisen ylläpidon varmistamiselle alueella ja on siten osaltaan edistämässä oppilaitosten yhteistyötä metallikylän yritysverkoston kanssa. Kehittämishankkeella on tarkoitus parantaa koulutusverkoston yritysten henkilöstön osaamista ja helpottaa ammattitaitoisen työvoiman saantia lisäkoulutuksen avulla. Hankkeen avulla parannetaan metallialan koulutukseen tulevien työllistymismahdollisuuksia. Lisäksi hankkeen avulla tapahtuvan osaamisen kehittämisen kautta parannetaan verkoston PK-yritysten kasvu- ja kilpailukykyä, ja vähentää ympäristökuormitusta. Kouluttajina voivat toimia oppilaitosten opetushenkilöstö, yritysten omat tai verkoston palkkaamat kouluttajat.

Toteuttaja: Sataedu, Kankaanpää ammattiopisto (ent. Pohjois-Satakunnan koulutuskuntayhtymä)

KESTÄVÄ LIIKENNE

Hanke:

Sataesteetön -hanke (toimintalinja 2)

Kuvaus:

Hankkeessa Satakunnan ammattikorkeakoulun sosiaali- ja terveystieteiden, tekniikan ja liiketoiminnan alan osaajat ja opiskelijat kehittävät yritysverkoston kanssa uusia käyttäjälähtöisiä tuotteita ja toimintoja esteettömän elämän näkökulmasta. Satakunnassa puuttuu Esteetön koti -Living Lab (LL) ympäristö, jossa uusia innovaatioita voidaan synnyttää yhdistämällä eri toimijoiden osaamista ja hyödyntämällä yli toimialojen ulottuvia yritysverkostoja. Tehtyjen kartoitusten perusteella Satakunnassa tarvitaan myös esteettömän luontoliikunta- ja virkistyspalveluiden kehittämistä käyttäjälähtöiseksi. Hankkeessa luodaan esteetön koti, joka toimii innovatiivisena ympäristönä alueen korkeakouluille, tutkimuslaitoksille, yrityksille ja yhteisöille. Esteettömässä kodissa simuloidaan toimintakykyrajoitteita kehittämällä rajoitteita henkilöille, jotka osallistuvat esteettömyyden tutkimukseen. Hanke linkittyy tiiviisti Satakunnassa tehtävään esteettömyystoimintaan ja sitä tukevaan rakentamiseen Porissa ja Raumalla. Hankkeen toisen tavoitteena on kehittää esteettömiä luontoliikunta- ja virkistyspalveluja Satakunnassa. Hankkeessa selvitetään palvelutuottajien tietoisuutta esteettömyydestä ja kehitetään esteettömyysosaamista. Luodaan esteettömiä käyttäjälähtöisiä luon-

toliikunta- ja virkistyspalveluja, pilottina Yyterin alue. Tuotetaan palveluesite kuvaamaan Yyterin alueen esteettömät luontoliikunta- ja virkistyspalvelut sekä tarjolla olevat varusteet ja apuvälineet. Tarjotaan Satakunnassa palveluiden tuottajille asiantuntija-apua esteettömyyskartoituksissa.

Hankkeen tavoitteena on lisäksi käynnistää kansainvälinen esteettömyyden tutkimusyhteistyö partneriyliopistojen kanssa, joilla on jo esteettömyyteen liittyvää t&k&i-toimintaa.

Toteuttaja: Satakunnan ammattikorkeakoulu

SOSIAALINEN OSALLISUUS, VÄESTÖN-KEHITYS JA MAAHANMUUTTO

Hanke:

Liikutu –hanke (toimintalinja 3)

Kuvaus:

Hanke kehittää Porin lastenkulttuurikeskus - Satakunnan lastenkulttuuriverkoston Vähäx valottaa - lasten ja nuorten valokuvafestivaalia ja yhdistää uudella tavalla taiteen ja liikunnan. Hankkeen keskiössä on erityisesti valokuvan, liikkeen ja liikunnan yhdistäminen. Vuoden 2011 festivaalien ajankohta on keväällä luokkaretkien aikaan, 13.05.-12.06. Festivaali toteutetaan laajalla valtakunnallisella yhteistyöverkostolla. Liikutu vie festivaalityöpajat ja -näyttelyt maakuntaan ja lisää maakunnan palveluita ja matkailutoimintaa. Hanke vahvistaa Satakunnan lastenkulttuuritoimintaa ja tukee Porin lastenkulttuurikeskus - Satakunnan lastenkulttuuriverkoston luonnetta maakunnallisena kärkihankkeena.

Toteuttaja: Porin lastenkulttuurikeskus - Satakunnan lastenkulttuuriverkosto

Maakunnan kehittämisrahoitus

Maakunnan kehittämisrahaa myönnetään satakuntalaisille kehittämishankkeille, joilla on maakunnallista vaikuttavuutta. Satakuntaliitto on rahoittanut vuosien 2009-2010 aikana yhteensä 36 maakunnan kehittämisrahahanketta. Näistä kahdeksalla on ympäristöpositiivisia vaikutuksia. Verrattuna EAKR-hankkeisiin maakunnan kehittämisrahahankkeet ovat yleensä rahoituksellisesti pienempiä hankkeita. Ohessa on ryhmitelty Satakuntaliiton rahoittamat maakunnan kehittämisrahahankkeet raportissa esitetyn kestävä kehityksen painopisteiden alle.

ILMASTONMUUTOS JA PUHTAAT ENERGIAMUODOT

Hanke:

Satakunnan ilmasto- ja energiastrategian laadinta

Toteuttaja: Satakuntaliitto

IHMISTEN ELINYMPÄRISTÖT JA TERVEYS

Hanke 1:

Fykotoksiinien esiintyminen Länsi-Suomen ka-loissa, TOKA-selvitys

Toteuttaja: Pyhäjärvi-instituutti

Hanke 2:

Porin Jokikeskus, taustaselvitys

Toteuttaja: Porin kaupunki

LUONNONVAROJEN SUOJELU JA KESTÄVÄ KÄYTTÖ

Hanke 1:

Satakunnan taajamien yhdyskuntarakenteen muutosten ja niiden vaikutusten selvoittaminen

Toteuttaja: Satakuntaliitto

Hanke 2:

Lento yli Selkämeren – luontodokumenttielokuvan toteuttaminen

Toteuttaja: Satakunnan museo

Hanke 3:

Lounais-Suomen ympäristöohjelman tarkistus ja seuranta 2007-2012

Toteuttaja: Lounais-Suomen ympäristökeskus (1.1.2010 alkaen Varsinais-Suomen ELY-keskus)

KULTTUURIYMPÄRISTÖJEN SUOJELU

Katso edellä Lounais-Suomen ympäristöohjelman 2007-2012 tarkistus ja seuranta.

KESTÄVÄ KULUTUS JA TUOTANTO

Hanke:

Rakennusosat kiertoon Satakunnassa

Toteuttaja: Porin kaupunki

KESTÄVÄ LIIKENNE

Hanke:

Harjavallan liikekeskuksen alueen kehittäminen

Toteuttaja: Harjavallan kaupunki

SOSIAALINEN OSALLISUUS, VÄESTÖN- KEHITYS JA MAAHANMUUTTO

Katso edellä Lounais-Suomen ympäristöohjelman 2007-2012 tarkistus ja seuranta.

Varsinais-Suomen ELY-keskus

Taustaa

Varsinais-Suomen ELY-keskus toimii Satakunnan ja Varsinais-Suomen alueella. Varsinais-Suomen ELY on kolmen vastuualueen ELY-keskus:

- 1) Elinkeinot, työllisyys, osaaminen ja kulttuuri;
- 2) Liikenne ja infrastruktuuri ja
- 3) Ympäristö ja luonnonvarat.

Liikenne ja infrastruktuuri –vastuualue sekä Ympäristö ja luonnonvarat –vastuualue toimivat sekä Satakunnan että Varsinais-Suomen alueella. Varsinais-Suomen ELY-keskus rahoittaa hankkeita Varsinais-Suomessa Etelä-Suomen EAKR –ohjelmassa, Manner-Suomen ESR-ohjelmassa, Central Baltic Interreg IV A –ohjelmassa sekä Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelmassa. Varsinais-Suomen ELY-keskus rahoittaa hankkeita Satakunnassa Länsi-Suomen EAKR –ohjelmassa (toimintalinjat 2 ja 3, ympäristöhankkeet).

Etelä-Suomen EAKR –ohjelma

Yritystukihankkeet ovat edistäneet Varsinais-Suomessa kestävän kehityksen osa-alueita 1) ja 5).

Yritystukilain (1336/2006) perusteella myönnettiin vuosina 2009-2010 EAKR-tukea 48:n pk-yrityksen kehittämishankkeeseen ja viiteen yleisemmällä tasolla pk-yritysten toimintaympäristöä kehittävään hankkeeseen. Yksittäisten yritystukien osalta (kestävä kulutus ja tuotanto) kohdeyrityksissä korostui ympäristötekniikan innovaatiot osana tulevaisuuden kilpailukykyä. Ympäristöpositiivisten vaikutusten omaavista hankkeista tyypillisinä esimerkkeinä:

- ympäristöystävällisten materiaalien hyödyntäminen tuotekehityksessä

- teollisuuskemikaalijätteiden uusiokäsittelyn tehostaminen
- ympäristölle vaarallisten kemikaalien käytön lopettaminen osana tuotantoprosessin kehittämistä
- investoinnit vähemmän energiaa kuluttaviin tuotantolinjoihin
- vapaa-ajan veneilyyn liittyvien palveluyritysten kehittämishankkeen osana ympäristöasioiden monipuolinen huomioiminen (jatkohanke)

Työllisyysperusteiset investoinnit -tukimuoto otettiin käyttöön kesällä 2010. Hankearvioinnissa painottuu tukimuodosta johtuen eniten hankkeen työllisyysvaikutukset sekä vaikutukset alueen elinkeinotoiminnan edistämiseen, mutta myös hankkeen ympäristövaikutukset otetaan arvioinnissa huomioon. Vuonna 2010 rahoitettiin kolme investointihanketta, joista kahdessa parannetaan mm. jäteveden käsittelyä teollisuusalueilla ja yhdessä tieinfraa (logistiikka, liikenneturvallisuus). Hankkeilla edistetään kestävän kehityksen osa-alueita 3), 5) ja 6).

Länsi-Suomen EAKR –ohjelma

Varsinais-Suomen ELY-keskus on rahoittanut em. ohjelmassa ympäristöhankkeita toimintalinjoissa 2 ja 3 vuosina 2009-2010. Näillä hankkeilla on edistetty kestävän kehityksen osa-alueita 1)-5).

ILMASTONMUUTOS JA PUHTAAT ENERGIAMUODOT

Hanke 1:

Luontotietoa tuulivoimatuotannon suunnitteluun Satakunnassa, LTSS

Kuvaus:

Hanke tuottaa tietoa lintujen ja lepakoiden muuttoreiteistä sekä tärkeistä pesimä- ja levähdysalueista. Hankkeen tuottaman tiedon pohjalta voidaan kaavoituksessa osoittaa alueita, joille tuulivoimatuotanto soveltuu parhaiten myös luontoarvot huomioiden.

Toteuttaja: Turun yliopisto / Merenkulku-
alan koulutus- ja tutkimuskeskus,
Suomen lepakotieteellinen yhdistys ry, Luonnontieteellinen kes-
kismuseo, WWF Suomi

Toteutusaika: 1.11.2010-31.12.2013

Kustann.arvio: 470 150 €

Julkinen tuki: 328 150 €

Hanke 2:

Ilmastokysymysten hallinta kunnassa – Pori, Ulvila ja Nakkila

Kuvaus:

Hankkeessa kartoitetaan ilmastokysymysten hallinnan nykytilaa kuntaorganisaatiossa ja selvitetään kuntien mahdollisuuksia vastata ilmastomuutokseen etsimällä tehokkaita toimintatapoja asetettujen päästövähennystavoitteiden saavuttamiseksi. Hankkeessa lasketaan osallistuvien kuntien kasvihuonekaasutaseet sekä laaditaan päästöjenvähennystavoitteet ja -toimenpiteet sisältävät toimenpideohjelmat ao. kuntiin.

Toteuttaja: Porin kaupunki, Ulvilan kaupunki ja Nakkilan kunta

Toteutusaika: 1.1.2011-31.12.2011

Kustann.arvio: 56 000 €

Julkinen tuki: 39 200 €

LUONNONVAROJEN SUOJELU JA KESTÄVÄ KÄYTTÖ

Hanke 1:

Jokivarressa – vesienhoidon käytännön toimeenpanon tehostaminen pilottialueella

Kuvaus:

Hankkeessa etsitään toimintamallia vesipolitiikan puitteiden mukaisesti vesienhoitosuunnitelmien ja toimeenpano-ohjelmien käytännön toteutukseen. Hankkeen tavoitteena on luoda Eurajoki-Lapinjokialueella paikallinen verkosto turvaamaan vesiensuojelutoimien toteutus. Alueella toimiva Pyhäjärvi-instituutti haluaa vahvistaa asemaansa alueellisten, kansallisten ja kansainvälisten ohjelmien, sopimusten ja lainsäädäntöjen käytännön toimeenpanijana ja verkostojana. Projektin kohderyhmänä ovat vesistöjen parissa toimivat viranomaiset, paikalliset toimijat, yhdistykset ja yritykset.

Toteuttaja: Pyhäjärvi-instituutisäätiö, Posiva Oy, Euran kunta, Eurajoen kunta, Rauman Vesi, Eurajoen-Lapinjoen kalastusalue ja osakaskunnat, Vuojokisäätiö, Lounais-Suomen vesiensuojeluyhdistys ry, Alasatakunnan ympäristöseura

Toteutusaika: 1.6.2009–31.12.2010

Kustann.arvio: 80 150 €

Julkinen tuki: 56 105 €

Hanke 2:

VELMU-yhteistyö Selkämerellä

Kuvaus:

Hanke edistää valtakunnallisen Vedenalaisen meriluonnon monimuotoisuuden inventointiohjelman (VELMU) tavoitteita aloittamalla alueellisen toiminnan Selkämerellä. Tavoitteena on luoda edellytykset vedenalaisen luonnon monimuotoisuuden selvittämiseksi niin, että tuloksia voidaan hyödyntää alueen käyttöä koskevassa suunnittelussa. Lisäksi hankkeessa edistetään merialuetta koskevien aineistojen vapaata käyttöä, verkostoitumista alueen muiden toimijoiden kanssa ja kokeillaan geneettisten analyysien soveltuvuutta eliöstön alueellisten erojen tutkimuksessa.

Toteuttaja: Varsinais-Suomen ELY-keskus, Turun yliopisto/Merenkulkualan koulutus- ja tutkimuskeskus, Lounaispaikka, Turun yliopisto/Evoluutiobiologian sovelluskeskus

Toteutusaika: 1.11.2009–31.12.2011

Kustann.arvio: 172 580 €

Julkinen tuki: 164 580 €

Hanke 3:

Jättiputki kuriin Satakunnassa

Kuvaus:

Vierasperäiset lajit tuhoavat kotoperäisen kasvuston, köyhdyttävät maata sen käyttöarvoltaan ja voivat olla jopa vaarallisia ihmisille. Projektin tavoitteena on inventoida jättiputken ja kurttu-ruusun levinneisyys Suomessa ja hävittää ongelmallisimmat esiintymät. Samalla testataan erilaisia poistomenetelmiä. Tavoitteena on myös levittää yleistä tietoisuutta vierasperäisistä lajeista. Yleisön käyttöön tehdään kattava informaatiopaketti vieraslaajien tunnistamisesta ja hävittämisestä. Hanke edistää myös kestävä kehityksen osa-aluetta 2) Ihmisten elinympäristöt ja terveys.

Toteuttaja: Varsinais-Suomen ELY-keskus, Suomen luonnonsuojeluliiton Satakunnan piiri ry

Toteutusaika: 15.1.2009–31.12.2010

Kustann.arvio: 85 300 €

Julkinen tuki: 69 300 €

Hanke 4:

Kilpailukykyä Pyhäjärvisuon luonnosta

Kuvaus:

Pyhäjärvisuonlla on useita luonnoltaan ja lin-
nustoltaan arvokkaita alueita, jotka on sisällytetty
Natura 2000 -verkostoon. Säkylän Pyhäjärven avo-
vesialue, Harolanlahden alue lähirantoineen, Köy-
liönjärven keskellä olevan Kirkkosaaren rannat ja
seudun muut pienet alueet sisältävät arvokkaita
luontotyypppejä ja uhanalaisia eläin- ja kasvilajeja.
Projektin keskeisenä tavoitteena on nostaa esille
seudun Natura 2000 -alueiden mahdollisuuksia
virkistyskäytölle ja elinkeinoelämälle. Erityisesti
projektissa kiinnitetään huomiota luonto- ja kalas-
tusmatkailun kehittämiseen Natura-alueen luon-
toarvoja vaarantamatta. Projektilla laaditaan Pyhäjärven
ja Köyliönjärven alueille hoito- ja käyttösuunnitel-
mat vuorovaikutteisen suunnittelun avulla, jolloin
eri toimijoilla ja intressiryhmillä on mahdollisuus
osallistua suunnitteluun. Hankkeessa etsitään kei-
noja yksityisten tahojen tekemien suunnitelmien
integroimiseksi Metsähallituksen omiin suunnit-
telujärjestelmiin ja kerätään kokemuksia tietokan-
tojen kehittämiseksi. Lisäksi projekti kerää ja jul-
kaisee paikkatietoaineistoa luontoon, matkailuun
ja virkistyskäyttöön liittyen.

Toteuttaja: Pyhäjärvi-instituutti, Metsä-
hallitus, Lounaispaikka, Rauman
Seudun Kehitys Oy, Euran kunta,
Säkylän kunta, Pöytyän kunta,
Köyliön kunta, Pyhäjärven kalas-
tusalue

Toteutusaika: 1.4.2009 -31.12.2011

Kustann.arvio: 221 350 €

Julkinen tuki: 154 945 €

Hanke 5:

Selkämeren kansallispuisto Rauma

Kuvaus:

Projektin tavoitteena on nostaa perustettavan
Selkämeren kansallispuistokokonaisuuden jo-
kamieskohteiden, eli kaikkien käytettävissä ole-
vien retkeily- ja matkailukohteiden, taso vastaa-
maan vaativia kansallispuistokriteereitä Rauman
kaupungin omistamalla saaristoalueilla. Samalla
pyritään luomaan verkostoja alueen toimijoiden
kesken ja antaa lisäinformaatiota kohteen saavu-
tettavuuden parantamiseksi. Projektilla tuetaan
nykyisten matkailuyritysten toimintaedellytyksiä,
tuotteiden monipuolistamista ja saariston kestävä
käytön tavoitteita sekä kasvatetaan palvelujen ky-
syntäpohjaa uuden matkailuyritystoiminnan pe-
rustamiseksi.

Toteuttaja:

Rauman kaupunki, Varsinais-Suo-
men ELY-keskus, Metsähallitus,
Satakuntaliitto

Toteutusaika: 1.5.2009–31.12.2012

Kustann.arvio: 497 140 €

Julkinen tuki: 248 570 €

Hanke 6:

Leväsjoen Alinenjärven kunnostus- ja hoitohanke

Kuvaus:

Projektilla tavoitteena on laadita Alinenjärven käyt-
tökelpoisuuden ja ekologian parantamiseksi kat-
tava kunnostus- ja hoitosuunnitelma ja käynnis-
tää varsinaiset kunnostustoimenpiteet. Järven
tilan parantaminen vaikuttaa ympärillä olevien
kylien elinvoimaisuuden ja viihtyvyyden paran-
tamiseen. Samalla arvokalojen määrä vesistöissä
lisääntyy vedenlaadun paranemisen johdosta, ja
veden näkyvyys ja happipitoisuus paranevat ra-
vinteiden vähentyessä. Projektissa lisätään asuk-
kaiden ja muiden vesialueen käyttäjien tietämystä
alueen ekologiasta, vesien tilasta, niihin vaikutta-
vista tekijöistä ja vesienhoidon ja -kunnostuksen
menetelmistä. Kaikkien tahojen kesken pyritään
edistämään vuorovaikutusta, yhteisymmärrystä
ja sitoutumista pitkäjänteiseen vesienhoitotyöhön.

Toteuttaja: Leväsjoen Alinenjärvisuura ry

Toteutusaika: 1.4.2009–30.6.2012

Kustann.arvio: 119 300 €

Julkinen tuki: 60 450 €

Hanke 7:

Kullaanvedet – kunnostus ja käyttö

Kuvaus:

Kullaanjoen, Palus-, Pyhä-, Leva-, Joutsen- ja Tuuru-
järven alueelle kohdistuvat ravinnekuormitukset
ovat aiheuttaneet umpeenkasvua ja rehevöitymis-
tä. Alueen vesistöjen tilan ja käyttökelpoisuuden
säilyttämiseksi ja parantamiseksi alueella on toteu-
tettava vesiensuojelutoimenpiteitä. Kullaanvedet
-hanke nitoo yhteen Kullaan tärkeimmät järvet, joi-
den valuma-alue on laaja ja joiden vedet virtaavat
Ulvilan kylien kautta Kokemäenjokeen ja lopulta
Itämereen. Hankkeen ensisijaisia tavoitteita ovat
kohteiden vesistöjen ravinnekuormituksen vähen-
täminen ja nykyisen tilan parantaminen fyysisin
keinoin yleispiirteisillä ja osin yksityiskohtaisilla
kunnostussuunnitelmilla. Osa toimenpiteistä teh-
dään projektin aikana, osa suunnitellaan valmiiksi
hankeajaksi. Uutena vesistöjen kunnostustoimen-
piteenä toteutetaan Satakunnan alueella pilotti
geotubiruoppauksesta, josta järjestetään työnäy-
tös yhteistyössä SATAVESI-ohjelman kanssa.

Toteuttaja: Ulvilan kaupunki, Porin kaupungin ympäristövirasto, Varsinais-Suomen ELY-keskus, Joutsijärven osakaskunta, Palusjärven-Pyhäjärven osakaskunta, paikalliset vesiensuojelu- ja kyläyhdistykset, Metsäkeskus, Porin Vesi, WinNova Oy

Toteutusaika: 1.2.2010–31.12.2012

Kustann.arvio: 209 160 €

Julkinen tuki: 125 160 €

Hanke 8:

Lavian Karhijärven kunnostushanke

Kuvaus:

Karhijärven hydrologia on merkittävästi muuttunut vesistöjärjestelyiden myötä. Aluetta käytetään alkutuotantoon, vapaa-ajan asumiseen ja virkistyskäyttöön. Järven heikko laatu vaikeuttaa ratkaisevasti luontoon kytkeytyvien toimintojen ja maatalouden liitännäiselinkeinojen kehittämistä. Laadukas ympäristö on tärkeä osa alueellista kilpailukykyä. Hankkeessa toteutetaan aiempien selvitysten perusteella Karhijärven kiireellisimmiksi arvioitujen hoitotoimien toteutettavuusselvitys. Järven umpeenkasvua pyritään estämään ja virtauksia parannetaan kartoittamalla hoitotoimia tarvitsevat kohteet ja toteuttamalla kasvillisuuden niittoja. Tavoitteena on myös toteuttaa järven ravintoketjukurinostuksen vaikutuspotentiaalin, kohdelajien ja kalamäärän selvittäminen kolmella toisistaan tukevalla menetelmällä: allaskokeella, eläinplanktonseurannalla ja tarkennetulla, kuoreen huomioon ottavalla näytteenotolla.

Toteuttaja: Lavian kunta, Karhijärven kunnostusyhdistys ry, Varsinais-Suomen ELY-keskuksen SATAVESI-ohjelma / Karvianjoen kunnostusohjelma 2007–2015

Toteutusaika: 15.2.2010–31.12.2013

Kustann.arvio: 50 000 €

Julkinen tuki: 25 000 €

KULTTUURIYMPÄRISTÖJEN SUOJELU

Hanke:

Kahden ajan maailmanperinnöt

Kuvaus:

Raumalla sijaitsevat Vanhan Rauman ja Sammalahdenmäen maailmanperintökohteiden alueet ja rakennukset ovat pääasiassa yksityisessä omistuksessa. Säilyttämisen kannalta yksityisten tahojen arvostus ja matkailun merkitys ovat ensisijaisen tärkeitä perintökohteille. Arvostus edellyttää tietoa historiasta ja Vanhassa Raumassa erityisesti yksittäisten kiinteistöjen rakennus- ja sosiaalishistoriasta. Projektissa tullaan tuottamaan kuvauksia Vanhan Rauman rakennusten ja kiinteistöjen rakentamis- ja käyttöhistoriasta. Sammalahdenmäessä tehdään kattava luontoselvitys. Kohteiden välille on tarkoitettu myös luoda reittiyhteys. Hankkeessa kerätty tieto viedään Rauman kaupungin www-sivustolle ja esitteisiin.

Toteuttaja: Rauman kaupunki

Toteutusaika: 1.1.2010–31.12.2012

Kustann.arvio: 170 700 €

Julkinen tuki: 119 490 €

KESTÄVÄ KULUTUS JA TUOTANTO

Hanke 1:

Jätevesiosaaajat yhteen

Kuvaus:

Jätevesialan toiminta Satakunnassa on hajanaista ja toimijat pieniä. Yrityksiltä puuttuu usein mahdollisuus uudistumiseen johtuen resurssi-, pääoma- tai aikapulasta. Alan toimijoiden verkostoituminen lisää potentiaalisia yhteistyö- ja rahoitustapoja. Tutkimusorganisaatiot, kuten yliopistot, tarvitsevat yhä enemmän yrityskontakteja toimintansa kehittämiseksi. Hanke pyrkii kokoamaan yhteen jätevesialan osajia ja kartoittamaan tarvittavat yhteistyön muodot ja keinot Satakunnan ohjelma-alueella. Tavoitteena on integroida jätevesialan verkosto Vesi-Instituutissa toimivaan talousvesialan yritysverkostoon ja samalla luoda mahdollisuuksia pitkäaikaiselle yhteistyölle ja verkostojen tehokkaalle ylläpidolle.

Toteuttaja: Prizztech Oy, Finnish Environmental Cluster for China (FECC), Porin Seudun Kehittämiskeskus Oy (POSEK), Oy Grundfos Pumput Ab

Toteutusaika: 1.9.2009–31.12.2010

Kustann.arvio: 32 700 €

Julkinen tuki: 16 350 €

Hanke 2:

Ruokaketjun sivutuotteiden hyödyntäminen

Kuvaus:

Maataloustuottajilla ja elintarvikealan jalostajilla on kasvava ongelma jätteiden ja sivutuotteiden hävittämisestä. Sivutuotteiden ja bioperäisten jätteiden hyödyntäminen on taloudellisesti ja ekologisesti kannattavaa yritysten ja ympäristön kehityksen ja hyvinvoinnin turvaamiseksi. Jätteiden ja sivutuotteiden sijoittamisesta aiheutuu tällä hetkellä ympäristölle rasitusta muuan muassa eläinten lannan levityksen aiheuttamana vesistöjen rehevöitymisenä, kaatopaikkojen kuormituksena ja kasvihuonekaasu- ja kuljetuspäästöinä. Hankkeen keskeisimpänä tavoitteena on kehittää ja siirtää käytäntöön sivutuotteiden hyödyntämisteknologioita ja löytää uusia eloperäisten jätteiden ja sivutuotteiden hyödyntämistapoja. Lannan lannoite- ja ravinnekäyttöä pyritään tehostamaan ja kierrättämään maksimaalisen energiatuotannon tavoittamiseksi. Uusilla keinoilla vähennetään jätteen määrää ja yritysten kustannuksia, parannetaan yritysten kilpailukykyä ja edistetään alan investointien toteutumista. Tuottajien, jalostajien ja muiden ulkopuolisten hyödyntäjien yhteistyöverkoston kehittäminen on tärkeä osa kehitysprosessia.

Toteuttaja: Satafood Kehittämisyhdistys ry

Toteutusaika: 1.3.2010–31.8.2012

Kustann.arvio: 273 679 €

Julkinen tuki: 191 575 €

Manner-Suomen ESR- ohjelma

Euroopan Sosiaalirahaston hankkeissa Varsinais-Suomessa kestävän kehityksen strategia ja painopisteet toteutuvat lähinnä osa-alueella 7) Sosiaalinen osallisuus, väestönkehitys ja maahanmuutto.

Manner-Suomen ESR-ohjelma-asiakirjan mukaan kestävä kehitys on yksi ESR-toimintaa ohjaavista yhteisistä horisontaalisista periaatteista, joka tulee ottaa huomioon ESR-ohjelman toimeenpanossa kaikissa toimintalinjoissa. ESR-toiminnassa voidaan edistää ympäristön ja talouden kannalta kestävää tuotantoa innovaatio- ja kehittämistoiminnan avulla sekä kestäviin kulutustottumuksiin ohjaamalla. ESR-toimin voidaan vahvistaa erityisesti kestävän kehityksen sosiaalista ulottuvuutta, ehkäisemällä syrjäytymistä ja edistämällä osallisuutta ja monikulttuurisuutta. Sosiaalinen osallisuus, väestönkehitys ja maahanmuutto kestävän kehityksen osa-alueina korostuvat syrjäytymisen ehkäisyyn liittyvissä ESR-hankkeissa, joita rahoitetaan lähinnä toimintalinjassa kaksi. Tässä toimintalinjassa syrjäytymisen ehkäisy on pääasiallinen

teema, johon liittyvät välittömästi tai välillisesti kaikki rahoitettavat hankkeet sekä työ- ja elinkeinoministeriön että opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonaloilla.

KESTÄVÄ KULUTUS JA TUOTANTO

Hanke:

eGreenNet – ympäristöosaamisverkosto ja -keskus

Kuvaus:

Turun seudulla on runsaasti ympäristöalan osaamista, mutta sen koordinoinnissa, hyödyntämisessä ja viestinnässä, erityisesti yrityksille, on kehitettävää. eGreenNet-projektin tavoitteena on vahvistaa ympäristöosaamisen alueellista kumppanuusverkostoa ja tukea aihepiirin osaamiskeskittymää. Hankkeessa kootaan yhteen Turun alueen toimijoiden osaamista ja vahvistetaan kevyitä ja selkeitä yhteistyömalleja. Pk-yritysten kasvaessa ja toimiessa globaalisti ympäristöosaamisen tarve kasvaa. eGreenNet-projektilla tuetaan yritysten muutoksen hallintaa. Projektissa syntyy verkostomallin kautta kumppanuusverkostoja toimijoiden välille, yritysten oma osaaminen syvenee ja yritykset saavat tietoa lisäpalveluista verkoston kautta. Palveluja selkiyttämällä kehitetään yritysten liiketoimintaa, kilpailukykyä, henkilöstöä ja johtamista. Samalla pyritään edistämään eri hallinnonalojen osaamista tukemalla palvelujen synergistä käyttöä, esimerkiksi EcoStart-ohjelma ja www.yrityssuomi.fi/ymparistopalvelu.

Toteuttaja: Turun ammattikorkeakoulu, Varsinais-Suomen ELY-keskus/Potkuri, hankkeen yhteistyöyritykset, Varsinais-Suomen Yrittäjät ry, Varsinais-Suomen seutukunnat, Turun Yliopisto, Turun yliopiston kauppakorkeakoulu, Åbo Akademi, Yrkeshögskolan Novia, Turun kauppakamari, Valonia, erilaiset verkostot (esimerkiksi Turku Green KnowHow ja sidosryhmäverkostot).

Toteutusaika: 1.4.2010–30.3.2011

Kustann.arvio: 142 567 €

Julkinen tuki: 106 925 €

SOSIAALINEN OSALLISUUS, VÄESTÖN-KEHITYS JA MAAHANMUUTTO

Hanke 1:

HYVÄ VIRE – meriteollisuuden alojen lomautettujen hyvinvointihanke

Kuvaus:

Turun seudun vahva asema meriteollisuuden osaamisen kärjessä ja maailman suurimpien risiteilyalusten valmistajana johtaa koko alueellista taloutta ja sen laskulla on suuri vaikutus koko seudun hyvinvointiin ja työttömyyslukuihin. Turun seudulla halutaan säilyttää johtava laivanrakennusalan osaaminen ja hyvin koulutettu työvoima. Hankkeen tavoitteena on ylläpitää meriteollisuuden lomautettujen ja irtisanottujen työkykyä. Lomautetut ja irtisanotut työntekijät halutaan saada käyttämään liikunta- ja kulttuuripalveluita ja -tapahtumia ja osallistumaan heille erikseen järjestettävään kurssitoimintaan. Projekti suunnataan erityisesti Turun telakan ja Turun seudun meriteollisuuden alojen lomautetuille. Tavoitteena on ehkäistä lomautettujen ja irtisanottujen syrjäytymistä ja osaavan työvoiman katoamista Turun seudulta ja uudelleen kouluttaa meriteollisuuden alojen osaajia.

Toteuttaja: Turun Seudun Kehittämiskeskus, Koneteknologiakeskus Turku Oy, STX Europe Turun telakka, Turun kaupungin osaamis- ja elinkeinotoimi, Varsinais-Suomen ELY-keskus

Toteutusaika: 15.6.2010–31.12.2011

Kustann.arvio: 89 829 €

Julkinen tuki: 44 500 €

Hanke 2:

NOTKE –hanke – Nuorten osaaminen ja työmarkkinavalmiudet tekemällä kuntoon ja elämä hallintaan

Kuvaus:

Yhteiskunnallisten muutosten seurauksena erityisesti lasten ja nuorten syrjäytyminen on herättänyt laajaa julkista keskustelua. Nuorten syrjäytymiseen on syytä puuttua jo varhaisessa vaiheessa. NOTKE-projektissa toteutetaan kouluasteiden, koulutuksen ja työelämän eri nivelvaiheissa olevien nuorten syrjäytymisen ehkäisyyn monituottajamalli pilottikokeiluna. Hankkeen tavoitteena on ennaltaehkäistä nuorten syrjäytymistä koulutuksesta ja muusta elämästä kehittämällä alueen nuorille avointa, osallistavaa ja työelämätaitoja edistävää yhteisöllistä toimintaa. Projekti pyrkii auttamaan

nuoria ammatin löytämisessä, oman osaamisen kehittämisessä ja itsensä työllistämisessä.

Projekti kehittää koulu- ja nuorisotoimen sekä järjestöjen alueellista yhteistyötä terävöittämällä nuorille tarkoitettun toiminnan organisointia ja aktivoi järjestöjä ja paikallisyhteisön jäseniä toimimaan aktiivisemmin nuorten hyväksi.

Toteuttaja: Turun yliopisto/ koulutussosiologian tutkimuskeskus RUSE, Turun oppisopimustoimisto, pilottikunnat (Raisio, Turku, Kaarina, Lieto), seutukunnat, Varsinais-Suomen liitto, Varsinais-Suomen ELY-keskus

Toteutusaika: 1.6.2010–1.6.2013

Kustann.arvio: 400 000 €

Julkinen tuki: 340 000 €

Hanke 3:

ONNI – osaan, opin, onnistun – Maahanmuuttajien osaamisen tunnistaminen ja työllistymisen tukeminen

Kuvaus:

Salon kaupungissa maahanmuuttajien osuus ylittää kansallisen keskiarvon. Nykyinen toimintaympäristö, työllistymisongelmat, tietyille aloille ennustettu työvoimapula ja työperäinen maahanmuutto edellyttävät organisoitua ja tavoitteellista maahanmuuttajatyötä Salon seudulla. Projektin tavoitteena kehittää työllistymistä tukevia ja ammatilliseen koulutukseen pääsyä helpottavia käytäntöjä, antaa kielikoulutusta ja kotouttaa maahanmuuttajia. Kohderyhmä muodostuu työperäisesti maahan tulleista ja kotoutumis- ja työllistymisprosessissa olevista työn hakuun motivoituneista maahanmuuttajista, jotka tarvitsevat ohjausta ja neuvontaa. Projekti kehittää ohjaus- ja neuvontatyötä tekeville tahoille menetelmiä maahanmuuttajien osaamisen tunnistamisprosessiin ja yhteistyöverkostoja Salon seudun aikuisopiston ja muiden maahanmuuttajatoimijoiden välille. Projektissa luodaan OSAAN -salkku, joka sisältää uusia menetelmiä ja työkaluja maahanmuuttajien osaamisen tunnistamisprosessiin. Lisäksi projektissa kehitetään OPIN -mallia, jonka tarkoituksena on helpottaamaahanmuuttajien ammattikoulutukseen pääsemistä, opintojen edistymistä ja luodaan eri aloille uusia toiminnallisia opetusmenetelmiä. Hankkeessa mallinnetaan ONNISTUN-työllistymisen polkua, jossa kokeillaan pilottiryhmän kanssa entistä nopeampaa kotoutumista ja työllistymistä.

Toteuttaja: Salon seudun koulutuskuntayhtymä/Salon seudun aikuisopisto, Salon kaupunki, Turun ammattikorkeakoulu, Salon kansalaisopisto, Muurlan opisto, Salon seudun kehittämiskeskus
Toteutusaika: 1.1.2009–30.4.2011
Kustann.arvio: 98 556 €
Julkinen tuki: 75 500 €

fossiilisen energian käytöstä. Tämä vähentää myös suoraan luontoon tapahtuvia päästöjä.

Toteuttaja: Helsingin yliopisto / Maataloustieteiden laitos, Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskus, Viron maatalousyliopisto, mallitilat

Toteutusaika: 1.12.2009 - 30.11.2012

Kustann.arvio: 504 314 €

Valtion kansallinen rahoitus: 35 000 €

Central Baltic –ohjelma

Varsinais-Suomen ELY-keskus on rahoittanut 11 ympäristöhanketta em. ohjelman toimintalinjassa 1 Turvallinen ja terveellinen ympäristö (valtion kansallinen rahoitus). Kaikilla hankkeilla on edistetty jotakin kestävä kehityksen osa-alueista, erityisesti osa-alueita 1), 3) ja 5). Alla kolme hankesimerkkiä:

ILMASTONMUUTOS JA PUHTAAT ENERGIAMUODOT

Hanke:

Energy positive farm, ENPOS

Kuvaus:

Maataloustuotanto perustuu nykyisin hyvin suurelta osalta fossiilisen energian käyttöön.

Maataloustyöt hoidetaan konein ja keinolannoitteet valmistetaan suurimmaksi osaksi fossiilisen energian avulla. Tämä käyttö aiheuttaa päästöjä ilmaan ja veteen, ja ne osaltaan muuttavat ja heikentävät luonnon tilaa. Maataloudessa on mahdollista kokonaan tai osittain luopua fossiilisen energian käytöstä ja siirtyä energiassa yhä enemmän omavaraisuuteen ja bioenergian tuottajiksi. Peltokasvituotannon suurimpia fossiilisen energian osia ovat lannoitteiden valmistus, viljan kuivaus ja työkoneiden polttoaineiden kulutus. Fossiilisten lannoitteiden tarvetta voidaan vähentää ravinteiden paremmalla kierrätyksellä (esim. biokaasutus tai kompostointi) ja typensitojakasvien käytöllä joko vuoro- tai sekaviljelynä. Viljan kuivauksessa voidaan rehuviljan osalta siirtyä muihin vähän energiaa kuluttaviin säilöntätapoihin ja siemen- ja ruokaviljan osalta voidaan käyttää kotimaista polttoainetta kuivauksen lämmönlähteenä. Työkoneiden polttoaineen kulutusta voidaan vähentää uusilla työmenetelmillä (esim. suorakylvö) ja niissä voitaisiin käyttää myös yhä enemmän biopolttoaineita. Hankkeen tarkoituksena on selvittää maatalouden mahdollisuuksia vähentää tai luopua

LUONNONVAROJEN SUOJELU JA KESTÄVÄ KÄYTTÖ

Hanke:

Nature and Nurture of the Northern Baltic Sea, NANNUT

Kuvaus:

Saaristomeri mosaiikkimaisena luonnonalueena Turun ja Tukholman välissä on ainutlaatuinen koko maailman mittakaavassa. Alueeseen kohdistuu asutuksen, turismin ja maankäytön kautta vahvoja käyttöpaineita, jotka ovat osin ristiriidassa saaristoloukon haavoittuvuuden kanssa.

Saariston elinkelpoisuuden ja houkuttelevuuden ylläpitämiseksi mereisten luontotyyppien ja lajien tulevaisuus on turvattava ja alueen kestävä käyttöön on kiinnitettävä entistä enemmän huomiota. Hankkeen tarkoitus on kerätä tietoa vedenalaisesta luonnosta, ja käyttää sitä vedenalaisten luontotyyppien arvottamista ja luokitte-
lua helpottavien työkalujen, kalakantojen hoidon suunnittelun ja öljynkuljetuksista aiheutuvien riskien minimoimiseen. Lisäksi hankkeessa luodaan pohjoisen Itämeren saariston ja rannikon alueelle tiedonkulkujärjestelmä, jolla kootaan, käsitellään ja jaetaan vedenalaista tietoa ja tuodaan yhteen meriluontoon liittyvät toimijat datan kerääjistä hallinnointiviranomaisiin asti. Tarkoitus on saada vedenalaistiedon käyttö pysyväksi osaksi ympäristötiedon hallintaa.

Toteuttaja: Novia, Varsinais-Suomen ELY-keskus, Uudenmaan ELY-keskus, Kaakkois-Suomen ELY-keskus, Stockholms Universitet, Årlands-
landskapsregering, Riista ja Kalatalouden Tutkimuslaitos, Metsähallitus, Lounaispaikka, Turun Yliopisto/ MKK, Fiskeriverket (Ruotsi), Naturvårdsverket (Ruotsi), Upplandsstiftelsen (Ruotsi), Suomen ympäristökeskus, Uudenmaan liitto, Aalto Yliopisto, Stockholmsläns landsting (Ruotsi)

Toteutusaika: 1.10.2009–31.8.2012
Kustann.arvio: 1 330 277 €
Valtion kansallinen rahoitus: 168 337 €

KESTÄVÄ KULUTUS JA TUOTANTO

Hanke:

Eco-support Activity – working together for a better environment

Kuvaus:

Ekotukitoiminta on Helsingin kaupungin kehittämä toimintamalli ympäristöasioiden huomioimiseksi, kannustamiseksi ja opastamiseksi työympäristössä. Ympäristön huomioon ottava toiminta näkyy työpaikalla muun muassa jätteen synnyn ehkäisynä, tehostuneena jätteiden lajitteluna, energiansäästönä, ekohankintoina ja kestävinä liikkumistapoina. Alueellisella yhteistyöllä malli levitetään Hämeenlinnaan, Kotkaan, Tarttoon ja Rakvereen. Hankkeen tavoitteena on vähentää organisaatioiden ympäristövaikutuksia ja lisätä työntekijöiden ympäristövastuullisuutta. Hankkeessa kehitetään ja levitetään ekotukitoimintaa, joka on käytännön toimintaan perustuva toimintamalli työpaikkojen ympäristötyössä. Tavoitteena on edistää työelämän ympäristövastuullisuutta ekotukihenkilöiden, koulutusten ja vertaistukiverkoston avulla.

Toteuttaja: Helsingin kaupungin ympäristökeskus, Kotkan kaupunki, Hämeenlinnan kaupunki, Tallinnan kaupunki, Tarton kaupunki, Rakvereen kaupunki

Toteutusaika: 1.4.2009–31.12.2011
Kustann.arvio: 986 262 €
Valtion kansallinen rahoitus: 128 000 €

Kansalliset energiatuet

ELY-keskuksen käytössä olevista tukimuodoista kestävä kehityksen painopistealueita tukee vahvimmin asetuksen 1313/2007 mukainen energiatuki. Varsinais-Suomen ELY-keskuksessa ko. hankkeet on rahoitettu vuosina 2009 ja 2010 kansallisella määrärahalla (mom. 32.60.40). Rahoituksella tuettiin monipuolisesti yritysten ja yhteisöjen energiatehokkuutta lisääviä selvityksiä (Motiva) sekä uusiutuvien ympäristömyönteisten energiamuotojen käytön ja tuotannon lisäämistä (puupolttoaineen tuottaminen ja maalämmön hyödyntäminen). Vuosina 2009 ja 2010 kansalliset energiatuet jakautuivat Varsinais-Suomen ELY-keskuksessa seuraavan taulukon mukaisesti (61 myönteistä päätöstä):

Taulukko 2. Energiatuen jakautuminen 2009 - 2010

	Tuki (milj. euroa)
Selvitykset	0,17
- energiansäästöön liittyvät	0,15
- uusiutuviin liittyvät	0,02
Uusiutuvan energian investoinnit	1,59
Puun energiakäyttö	
- puupolttoaineen tuotanto	0,75
- energian tuotanto	0,45
Muut uusiutuvat energianlähteet	
- biokaasu	
- pienvesivoima	
- maalämpöpumput	0,39
- kierrätyspolttoaineet/pelto-biomassat/liikenteen biopolttoaineet	-
Energian säästöinvestoinnit	1,16
Yhteensä	2,92

Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelma

Varsinais-Suomessa maaseutuohjelman puitteissa on tuettu hankkeita, jotka edistävät kestävän kehityksen osa-alueita 1) - 5).

ILMASTONMUUTOS JA PUHTAAT ENERGIAMUODOT

Hanke:

EETU – Energiasta maakunnan etu

Kuvaus:

Hankkeen tavoitteena on maaseudun yritysten ja yhteisöjen toimintaedellytysten parantuminen energiakustannusten pienenemisen ja fossiilisten energialähteiden käytön vähentämisen ansiosta. Hankkeessa edistetään uuden teknologian käyttöönottoa sekä levitetään tietoa mm. energiatehokkuuden parantamiseen liittyvästä teknologias- ta sekä uusiutuvien energiamuotojen tuottamiseen liittyvistä liiketoimintamahdollisuuksista maaseudulla. Hankkeessa lasketaan seutukunta-kohtaiset energiataseet ja luodaan maakunnallinen energia-neuvojaverkosto.

Toteuttaja: Turun kaupunki / VALONIA

IHMISTEN ELINYMPÄRISTÖT JA TERVEYS

Hanke:

TUOVI - Tuorevihannesten hygienia: raaka-aineet, tuotteet, vesi ja jätteet

Kuvaus:

Hankkeen tavoitteena on tuorevihannesten, erityisesti porkkanan ja salaatin viljelyn ja tuorevihannesten tuotantoprosessin kehittäminen. Hankkeessa tarkastellaan koko tuotantoketjua: viljely, raaka-aineen laatu, prosessointi, kylmäketju aina kuluttajalle asti. Lisäksi hankkeessa tarkastellaan vihannesten prosessoinnista aiheutuvia ympäristövaikutuksia.

Toteuttaja: MTT ja HY:n Agroteknologian laitos

LUONNONVAROJEN SUOJELU JA KESTÄVÄ KÄYTTÖ

Hanke:

Tasapainoa luontoon – Balans i naturen

Kuvaus:

Hanke toimii ympäristöhoidon neuvontaluotsina viljelijäryhmien, yhdistysten ja toimintaryhmän apuna ei-tuotannollisiin investointitukiin ja erityisympäristötukiin liittyvissä kysymyksissä (kosteikko, suojavyöhyke, lumo, perinnebiotooppi), selvittää potentiaalisten suojavyöhyke- ja kosteikkopaikkojen sijaintia sekä tarjoaa segmentoitua neuvontaa viljelijäryhmille ja yhdistyksille. Neuvontatoimenpiteillä pyritään mm. vähentämään ravinnekuormitusta vesistöihin ja mereen sekä lisäämään luonnon monimuotoisuuden edistämistoimenpiteitä.

Toteuttaja: Finnska hushållningsällskapet rf

KULTTUURIYMPÄRISTÖJEN SUOJELU

Hanke:

Maskun ja Nousiaisten arvokkaat maisemat

Kuvaus:

Hankkeen tavoitteena on lisätä perinnemaisemien, muinaisjäännösten ja muiden kulttuuriympäristöjen hoitoa. Tavoitteeseen päästään aktivoimalla maanomistajia ja paikallisia yhdistyksiä maisemanhoitotyöhön. Hankkeessa luodaan verkostoja, joiden kautta kukin maisemakohde saa sopivan ja sitoutuneen hoitajan ja kohteen piirteisiin sopivan hoitomenetelmän.

Toteuttaja: Nousiaisten ja Maskun luonnon suojeluyhdistys

KESTÄVÄ KULUTUS JA TUOTANTO

Hanke:

Pilottihanke vajaanhyödynnetyn kalan käytön edistämiseksi

Kuvaus:

Hankkeen yleisenä tavoitteena on luoda edellytyksiä ravinteiden laajamittaiselle poistolle rehevöityneistä vesistämme. Hankkeen tuloksia hyödynnetään valtakunnallisen poistokalastusjärjestelmän rakentamisessa. Samalla kehitetään taloudellisesti toimivia arvoketjuja särkikalajien hyödyntämiseen. Kahdella pilotoinnilla selvitetään särkikalajien kestävän kalastuksen, kalan alkukäsittelyn, säilönnän,

logistiikan ja jatkojalostuksen toimivuutta ja taloudellisuutta. Pilotit toteutetaan Suomenlahdella ja Saaristomerellä. Erityisesti pyritään edistämään vajaahyödynnetyn kalan elintarvike- ja energiahyötykäyttöä.

Toteuttaja: Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos

Varsinais-Suomen liitto

Etelä-Suomen EAKR –ohjelma

Varsinais-Suomen liitto on rahoittanut EAKR-ohjelman puitteissa vuosina 2009-2010 kaikkia seitsemää kestävän kehityksen osa-aluetta ja jokin hankkeista on luokiteltavissa useampaan kuin yhteen kestävän kehityksen osa-alueeseen; yhteensä 35 myönteistä rahoituspäätöstä, tuki yhteensä kaikille hankkeille on 4 450 465 €. Osa rahoitetusta hankkeista on ympäristövaikutuksiltaan neutraaleja.

ILMASTONMUUTOS JA PUHTAAT ENERGIAMUODOT

Hanke:

Energiaomavarainen Kemiönsaari

Kuvaus:

Hankkeen tavoitteena on saada kokonaiskuva energiavirroista sekä tiedottaa erilaisista mahdollisista energiavaihtoehtoista. Hankkeen kohderyhmänä ovat alueen asukkaat taajamissa, pienemmissä kylissä, haja-asutusalueella sekä saaristossa. Erilaisia energiaratkaisuja on jo kehitelty, mutta niiden markkinointi ja niistä tiedottaminen vaativat vielä toimenpiteitä. Hankeessa kerätään em. tietoa energiaratkaisusta erilaisiin tarpeisiin ja levitetään tätä tietoa.

Toteuttaja: Kemiönsaaren kunta

IHMISTEN ELINYMPÄRISTÖT JA TERVEYS

Hanke:

Ihmiselle parempi keskusta

Kuvaus:

Hankkeen keskeisin toimenpide on Turun vanhaa keskustaa ympäröivien ja sen sisäisten kulkuyhteyksien, ympäristön ja rakennusten perusparanta-

minen, jota varten aluksi laaditaan hanke- ja alueen yleissuunnitelmat ulottuen joen molemmille puolille Auransillalta tuomiokirkon ja yliopiston alueille. Suunnittelun yhteydessä kuullaan ja hyödynnetään myös muita alueen käyttäjiä, toimijoita ja asiantuntijoita.

Toteuttaja: Turun kaupunki

LUONNONVAROJEN SUOJELU JA KESTÄVÄ KÄYTTÖ

Hanke:

Saaristomerren meriluontoalueen kestävän luontomatkailun kehittämissuunnitelma

Kuvaus:

Hankkeen tavoitteena on käynnistää pitkäjänteinen ja tavoitteellinen kestävän luontomatkailun kehittämistyö Saaristomerellä yhteistyössä alueen keskeisten matkailun toimijoiden kanssa.

Toteuttaja: Metsähallitus, Etelä-Suomen luontopalvelut

KULTTUURIYMPÄRISTÖJEN SUOJELU

Katso edellä Ihmiselle parempi keskusta –hanke.

KESTÄVÄ KULUTUS JA TUOTANTO

Katso edellä Energiaomavarainen Kemiönsaari –hanke.

KESTÄVÄ LIIKENNE

Hanke:

Kevyenliikenteenväylän rakentaminen Kustavin keskustasta Vartsalan lossirantaan

Kuvaus:

Kevyenliikenteenväylän toteuttamisen tavoitteena välillä Kustavin keskusta - Vartsalan lossiranta on luoda ympäristöystävällisen pyörämatkailun kehittämisen edellytykset sekä lisätä kunnan yritysym. palveluiden saavutettavuutta. Lisäksi hanke tukee turvallisen kulkuyhteyden saamista kunnan urheilukentälle ja Jeremiaan luolille. Tuloksena on ympäristöystävällisen matkailun kehittäminen ja palveluiden saavutettavuuden parantaminen sekä yritys yhteistyön syventäminen.

Toteuttaja: Kustavin kunta

SOSIAALINEN OSALLISUUS, VÄESTÖN- KEHITYS JA MAAHANMUUTTO

Ei hankkeita.

Maakunnan kehittämisrahoitus

Varsinais-Suomen liitto on rahoittanut maakunnan kehittämisrahalla kaikkia seitsemää kestävän kehityksen osa-aluetta ja jotkin hankkeista on luokiteltavissa useampaan kuin yhteen kestävän kehityksen osa-alueeseen; yhteensä 56 myönteistä rahoituspäätöstä, tuki yhteensä kaikille hankkeille on 4 308 331 €. Osa rahoitetusta hankkeista on ympäristövaikutuksiltaan neutraaleja.

ILMASTONMUUTOS JA PUHTAAT ENERGIAMUODOT

Hanke 1:

ILMUSTOP - Ilmastomuutoksen hillintä ja siihen sopeutuminen Varsinais-Suomessa

Kuvaus:

Hankkeessa tehdään maakunnallinen ilmastostrategia, joka kokoaa eri teemaryhmien kautta konkreettisia toimenpiteitä, joilla maakunnan toimijat voivat hillitä ilmastomuutosta ja tehdä tarvittavia sopeutumistoimia.

Toteuttaja: Turun kaupunki / VALONIA

Hanke 2:

Mynälahden yleissuunnitteluhanke

Kuvaus:

Hankkeen tavoitteena on luoda alueellinen yleissuunnitelma, jonka pohjalta on mahdollista lähteä toteuttamaan merkittävää käytännön mallintamis- ja toimintapilottia, jolla pyritään kokonaisvaltaiseen ja ennakkoluulottomaan ratkaisuun vesiensuojelussa ja uusiutuvan energian tuotannossa pilottialueella.

Toteuttaja: Turun ammattikorkeakoulu

Hanke 3:

Kohti hiilineutraalia kuntaa-Vaihe 1 Energiantuotannon ja -käytön elinkaarianalyysi

Kuvaus:

Hankkeessa selvitetään mahdollisen uuden polttoaineen tuotannon elinkaarianalyysin avulla, mikä merkitys erilaisilla toimintatavoilla ja -tekniikoilla, yhdyskuntarakenteella ja olemassa olevalla struktuurilla on pyrittäessä toteuttamaan hiilineutraalia

toimintaa. Energiankäytöstä ja sen vaihtoehtoista tehdään laaja selvitys.

Toteuttaja: Uudenkaupungin kaupunki

IHMISTEN ELINYMPÄRISTÖT JA TERVEYS

Katso alla Lounais-Suomen ympäristöohjelman 2007-2012 tarkistus ja seuranta.

LUONNONVAROJEN SUOJELU JA KESTÄVÄ KÄYTTÖ

Hanke:

Lounais-Suomen ympäristöohjelman 2007-2012 tarkistus ja seuranta

Kuvaus:

Hankkeessa on tarkoitus tarkistaa vuonna 2007 valmistunut Lounais-Suomen ympäristöohjelma sekä koota ympäristöstrategian ja -ohjelman vuoden 2009 seurantaraportti. Lisäksi luodaan toimintamalli, jolla jatkossa ympäristöstrategia ja -ohjelmatyö seurantoineen vakiinnutetaan pysyväksi toiminnaksi.

Toteuttaja: Varsinais-Suomen ELY-keskus

Katso myös Mynälahden yleissuunnittelu –hanke edellä.

KULTTUURIYMPÄRISTÖJEN SUOJELU

Katso yllä Lounais-Suomen ympäristöohjelman 2007-2012 tarkistus ja seuranta.

KESTÄVÄ KULUTUS JA TUOTANTO

Katso yllä Lounais-Suomen ympäristöohjelman 2007-2012 tarkistus ja seuranta.

KESTÄVÄ LIIKENNE

Hanke:

PARAS joukkoliikenne

Kuvaus:

Hankkeen avulla kehitetään Turun kaupunkiseudun joukkoliikennejärjestelmää maakuntaohjelman ja seudun kuntien tavoitteiden mukaisesti. Hanke luo pohjan seudullisen joukkoliikenneorganisaation toteuttamiselle sekä runkobussilinjaston rakentamiselle.

Toteuttaja: Turun kaupungin joukkoliikennetoimisto

SOSIAALINEN OSALLISUUS, VÄESTÖNKEHITYS JA MAAHANMUUTTO

Hanke 1:

VARSIKAS - Varsinais-Suomen nuorisokasvatuspalvelujen laatu- ja kehittämishanke

Kuvaus:

Maakunnallisella järjestäytymisellä vastataan nuorisolain tuomiin velvoitteisiin ja uudistuksiin, maakunnallisella yhteistyöllä tuetaan kunta- ja palvelurakennemuutoksen myötä nuorisopalveluiden uudistamista kunnissa, maakunnallisella verkostoitumisella vastataan hallituksen lapsi- ja nuorisopolitiikan kehittämisohjelman nuorisotyötä koskeviin tavoitteisiin ja toimenpiteisiin.

Toteuttaja: Naantalin kaupunki

Hanke 2:

Kunnonkoti varsinaissuomalaisille

Kuvaus:

Hankkeen tarkoituksena on tehdä tunnetuksi Turun seudulle suunniteltu esteettömän asumisen neuvontakeskus Kunnonkoti koko Varsinais-Suomessa. Koska palvelukonseptia ei ole vielä olemassa, on tarkoitus määritellä erilaisille käyttäjille soveltuvat palvelutuotteet ja pilotoida ne käytännössä yhteistyössä näytteille asettavien yritysten, alan asiantuntijoiden ja loppukäyttäjien kanssa.

Toteuttaja: Turun ammattikorkeakoulu

3 Indikaattoritiedot

Ohjelmien indikaattoreista

EAKR-ohjelmat

Etelä-Suomen ja Länsi-Suomen EAKR -ohjelma-asiakirjoissa kestäväan kehitykseen liittyviä seurannan kohteita ovat:

- ympäristöpositiivisten hankkeiden rahoitusosuus
- teollisuuden ja energiantuotannon fossiiliset CO₂ – päästöt ja
- kasvihuonekaasujen vähentämiseen tähtäävien hankkeiden rahoitusosuus (EAKR)

EAKR -ohjelmissa ympäristöpositiiviseksi määritellään hanke, joka parantaa ympäristön tilaa, ihmisten tietoisuutta ja innovatiivisuutta ympäristöasioista tai ohjaa ympäristöä kuormittavia toimintoja ympäristöystävällisempään suuntaan. Ympäristöpositiivisen hankkeen päätavoitteena voi olla ympäristö tai se voi olla yhtenä tavoitteenä muiden joukossa. Ympäristöpositiiviseksi ei kuitenkaan voida katsoa hanketta, joka on vaikutuksiltaan neutraali tai sillä on kielteisiä ympäristövaikutuksia.

Tavoitteet ympäristöpositiivisten hankkeiden määräästä Etelä-Suomen EAKR -ohjelmassa 2007-2013 toimintalinjoittain ovat seuraavat (Huom! Tavoite koskee EAKR-rahoitusta)

- TL 1 Yritystoiminnan edistäminen, ympäristöpositiiviset hankkeet 12,4 %
- TL 2 Innovaatiotoiminnan ja verkostoitumisen edistäminen sekä osaamisrakenteiden vahvistaminen, ympäristöpositiiviset hankkeet 16,9 %
- TL 3 Alueiden saavutettavuuden ja toimintaympäristön parantaminen, ympäristöpositiiviset hankkeet

- TL 4 Suurten kaupunkiseutujen kehittäminen, ympäristöpositiiviset hankkeet 23,4 %
- TL 5 Suuralueet – Toimenpiteiden temaattinen keskittäminen 14,6 %

Tavoitteet ympäristöpositiivisten hankkeiden määräästä Länsi-Suomen EAKR -ohjelmassa 2007–2013 toimintalinjoittain ovat seuraavat (Huom! Tavoite koskee EAKR-rahoitusta)

- TL 1 Yritystoiminnan edistäminen, ympäristöpositiiviset hankkeet 14 %
- TL 2 Innovaatiotoiminnan ja verkostoitumisen edistäminen sekä osaamisrakenteiden vahvistaminen, ympäristöpositiiviset hankkeet 18 %
- TL 3 Alueiden saavutettavuuden ja toimintaympäristön parantaminen, ympäristöpositiiviset hankkeet 37 %

ESR-ohjelma

Manner-Suomen ESR-ohjelmassa ei käytetä varsinaisia määrällisiä indikaattoreita (esim. ympäristöpositiiviset hankkeet). Ohjelmalle on kuitenkin määritelty toimintalinjojen erityistavoitteet ja niitä mittaavat indikaattorit, esim. henkilöstön työhyvinvoinnin ja työssä jaksamisen kehittäminen sekä syrjäytymisen ehkäisy.

ESR-ohjelmassa todetaan, että globalisaation ja teknisen kehityksen ohella ympäristönäkökulmat vaikuttavat entistä enemmän voimavarojen kohdentamiseen. Resurssien tehokas sekä luonnonvarojen ja ympäristöä säästävä käyttö on kestävä kehityksen perusedellytys. Tärkeitä tavoitteita ovat tällöin kestäviin kulutustottumuksiin ohjaaminen sekä ympäristön ja talouden kannalta kestävä tuotannon edistäminen innovaatio- ja T&K-toiminnan avulla.

ESR-toimin voidaan kestävä kehityksen periaatetta tukea vahvistamalla erityisesti sen sosiaalista ulottuvuutta. Tämän keskeisiä haasteita ovat tasapainon löytäminen yksilön ja yhteiskunnan

vastuun välillä, työelämän sekä perheen ja vapaa-ajan tarpeiden yhteensovittaminen, eri sukupolvien yhteenkuuluvuus, syrjäytymisen ehkäisy ja osallisuuden edistäminen, ihmisten terveydellisen toimintakyvyn turvaaminen sekä monikulttuurisen Suomen rakentaminen.

ESR-ohjelman toimenpitein kehitetään inhimillisiä voimavaroja ja edistetään työllisyyttä. Itse toiminnan tarkoituksesta ei seuraa merkittäviä ympäristövaikutuksia eikä investointityyppisiä hankkeita tule syntymään. Kuitenkin ohjelman etukäteisarvioinnissa on arvioitu myös mahdollisia ympäristövaikutuksia ohjelmaa toteutettaessa. Koska kestävän kehityksen periaate on yksi toimintaa ohjaavista periaatteista, tullaan ESR-projektien ympäristövaikutuksia tarvittaessa arvioimaan toimeenpanovaiheessa kumppanuusperiaatteen mukaisesti paikallisten ympäristöviranomaisten asiantuntemusta hyödyntäen.

Maaseutuohjelma

Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelmassa 2007-2013 on määritelty ohjelmalle toimintalinjakohtaiset tuotos-, tulos- ja vaikuttavuusindikaattorit (Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelma 2007-2013, liite 8 Ohjelman indikaattoritaulukot). Ympäristöön liittyviä vaikuttavuusindikaattoreita ovat mm. luonnon monimuotoisuuden heikkenemisen vähentäminen, luontoarvoltaan merkittävien maa- ja metsätalouksmaiden säilyttäminen, veden laadun paraneminen, ilmastonmuutoksen torjunnan edistäminen, avoimen maatalousmaiseman säilyttäminen sekä sosiaalinen pääoma.

Satakunnan ELY-keskuksen indikaattoritietoja

Länsi-Suomen EAKR –ohjelma

Taulukko 2. Ympäristöpositiiviset hankkeet tukimuodoittain vuosina 2009 - 2010

Tukimuoto	kpl	% (kpl)	euroa	% (euro)
Energiatuki	6	100	65 410	100
Tekes tutkimushankkeet	1	11	176 000	7
Yrityksen kehittämisavustus	34	50	4 588 601	75
Yrityksen toimintaympäristön kehittämisavustus	3	33	541 030	36
Yhteensä	44	44	5 369 041	53

TL 1 Yritystoiminnan edistäminen, ympäristöpositiivisia hankkeita on rahoitettu 43 kpl (5 193 041 euroa), jotka ovat noin 64 % myönnettyistä avustuksista. TL 2 Innovaatiotoiminnan ja verkostoitumisen edistäminen sekä osaamisrakenteiden vahvistaminen, ympäristöpositiivisia hankkeita on 1 kpl (176 000 euroa), joka on noin 7 % myönnettyistä avustuksista.

Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelma

Maaseutuohjelman indikaattoritiedot eivät pääosin vastaa EAKR-ohjelmassa seurattavia kohteita eikä tietojärjestelmästä pystytä erikseen tuottamaan raporttia ympäristöpositiivista hankkeista. Satakunnan ELY-keskus kuitenkin arvioi omien ja Leader-ryhmiltä saatujen tietojen pohjalta, että selkeästi ympäristöpositiivisia hankkeita Manner-Suomen maaseutuohjelmasta (ml. Leader) on rahoitettu noin 30 %.

Satakuntaliiton indikaattoritietoja

Länsi-Suomen EAKR –ohjelma

Satakuntaliiton rahoittamista hankkeista (32 kpl) kaikkiaan 9 on ympäristöpositiivista (TL 2: 4 kpl ja TL 3: 6 kpl). Mukaan on luettu myös teemahankkeet. EAKR ja valtion rahoitus TL:ssä 2 on 1 330 504 euroa, josta 374 666 euroa kohdistuu ympäristöpositiivisiin hankkeisiin (noin 28 %). TL:ssä 3 EAKR ja valtion rahoitus ovat yhteensä 2 773 711 euroa, josta 751 530 euroa kohdistuu ympäristöpositiivisiin hankkeisiin (noin 27 %). Toimintalinjassa 2 ja 3 rahoitetuista hankkeista kaikkiaan noin 27 % on ympäristöpositiivisia.

Maakunnan kehittämisrahoitus

Satakuntaliitto on rahoittanut vuosien 2009-2010 aikana yhteensä 36 maakunnan kehittämisraha-hanketta. Näistä kahdeksalla on ympäristöpositiivisia vaikutuksia.

Varsinais-Suomen ELY-keskuksen indikaattoritietoja

Etelä-Suomen EAKR –ohjelma

Yritystukihankkeiden osalta ohjelmakauden 2007-2013 EAKR-myöntövaltuuksista vuosina 2009-2010 tehtiin yhteensä 53 yritystuki- ja toimintaympäristötukipäätöstä, joissa 24:ssä arvioitiin olevan myönteisiä ympäristövaikutuksia. Ympäristöpositiivisten hankkeiden rahoitusosuus TL:ssä 1 oli 41,7 % ja TL:ssä 2 80,0 %.

Työllisyysperusteisia investointihankkeita rahoitettiin kolme kappaletta kokonaiskustannusten ollessa 0,8 M€ ja tuen määrä 332 600 €. Kaikki kolme hanketta ovat ympäristöpositiivisia (vesistöön joutuvien päästöjen väheneminen, logistiikan tehostaminen ja liikenneturvallisuus).

Länsi-Suomen EAKR -ohjelma

Varsinais-Suomen ELY-keskus rahoitti em. ohjelman toimintalinjoissa 2 ja 3 yhteensä 13 ympäristöhanketta vuosina 2009-2010. Hankkeet ovat jo sisältöjensä johdosta ympäristöpositiivisia. Hankkeiden kokonaiskustannukset ovat 2,4 M€ ja tuen määrä 1,6 M€.

Manner-Suomen ESR- ohjelma

Syrjäytymisen ehkäisyyn ja maahanmuuttoon liittyviä hankkeita rahoitettiin vuosina 2008 – 2010 yhteensä 17 kappaletta. Hankkeista pääosa kohdistui nuorten syrjäytymisen ehkäisyyn, maahanmuuttajien kotouttamiseen ja monikulttuurisuuden edistämiseen. Lisäksi rahoitettiin yhtä hanketta, jossa tavoitteena oli yritysten ympäristöosaamisen edistäminen. Hyväksytyjen hankkeiden kokonaiskustannukset ovat 8 milj.euroa, josta tuen osuus on 5,6 milj. euroa.

Central Baltic –ohjelma

Vuosina 2009-2010 rahoitettiin 11 ympäristöhanketta, jotka jo sisältöjensä johdosta ovat ympäristöpositiivisia. Hankkeiden kokonaiskustannukset (Suomi) olivat 7,9 M€ ja valtion rahoituksen osuus 1,1 M€.

Kansalliset energiatuet

ELY-keskuksen käytössä olevista tukimuodoista kestävän kehityksen painopistealueita tukee vahvimmin asetuksen 1313/2007 mukainen energiatuki (erityisesti osa-alueet 1 ja 5). Rahoituksella tuettiin monipuolisesti yritysten ja yhteisöjen energiatehokkuutta lisääviä selvityksiä (Motiva) sekä uusiutuvien ympäristömyönteisten energiamuotojen käytön ja tuotannon lisäämistä (puupolttoaineen tuottaminen ja maalämmön hyödyntäminen). Hankkeille myönnetyn tuen määrä oli vuosina 2009-2010 yhteensä 2,92 M€.

Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelma

Maaseutuohjelman indikaattoritiedot eivät pääosin vastaa EAKR-ohjelmassa seurattavia kohteita eikä tietojärjestelmästä pystytä erikseen tuottamaan raporttia ympäristöpositiivista hankkeista.

Toimintalinjassa 1 Maa- ja metsätalouden kilpailukyyn parantaminen toteutettujen toimenpiteiden ympäristövaikutukset ovat pääasiallisesti positiivisia, sillä kilpailukykyinen maa- ja metsätalous pystyy paremmin huolehtimaan ympäristöstä.

Toimintalinjassa 2 Ympäristön ja maaseudun tilan parantaminen toteutettujen toimenpiteiden vaikutusten arvioidaan keskittyvän ympäristökuormituksen vähentämiseen vesistöissä pitkällä aikavälillä. Haasteen ympäristötuen toimenpiteiden kehittämiselle luo erityisesti vesiensuojelulisten toimien tehokas alueellinen kohdentaminen. Luonnon ja maiseman monimuotoisuuteen

liittyvän tietoisuuden lisäämishankkeet hidastavat luonnon ja maiseman monimuotoisuuden vähentämiskehitystä.

Toimintalinjan 3 Maaseutualueiden elämänlaatu ja maaseudun elinkeinoelämän monipuolistaminen toimenpiteet tuottavat maaseudulle uusia toimeentulomahdollisuuksia, monipuolistavat elinkeinotoimintaa ja kehittävät palveluja ja sitä kautta parantavat ihmisten mahdollisuuksia elää maaseudulla. Maaseudun kulttuuri- ja luonnonperinnön kehittämisellä voidaan tukea maaseudun luonto- ja kulttuuriarvojen huomioimista ja hyödyntämistä maaseudun kehittämisessä. Toimet pohjaavat maaseudun vahvuuksiin, ja luovat sille lisäarvoa. Kylien kunnostus ja kehittäminen vaikuttavat ympäristöön pääasiallisesti myönteisesti ja tuovat kyläyhteisöä ja kylien toimintaa lähemmäksi ihmistä.

Toimintalinjan 4 Leader-toiminnalla vaikutaan sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävään kehitykseen paikallisella tasolla, mutta myös ekologista kestävyyttä on edistetty paikallisesti. Leader-toiminta vahvistaa kansalaisyhteiskuntaa ja edistää aitoa paikallislähtöistä kehittämistoimintaa ja pilotointia.

Varsinais-Suomen liiton indikaattoritietoja

Etelä-Suomen EAKR –ohjelma

Katso sivu 26.

Maakunnan kehittämisrahoitus

Katso sivu 27.

4 Raportointi - ympäristövaikutusten arviointikäytännöt

Taustaa

Rakennerahastolain (1401/2006) 21 §:n ja maakunnan yhteistyöryhmän työjärjestyksen mukaan MYR huolehtii tarvittavista menettelytavoista, joilla varmistetaan rahoitettavaksi hyväksyttävien hankkeiden mahdollisten ympäristövaikutusten selvittäminen ennen rahoituspäätöksen tekoa.

Varsinais-Suomen maakunnan yhteistyöryhmä päätti 4.6.2007 kokouksessaan, että ohjelmakaudelle 2007-2013 perustetaan keskeisten alueviranomaisten (rahoittajat) yhdyshenkilöistä koostuva YVA-ryhmä.

Alueviranomaisten nimeämien YVA-yhdyshenkilöiden tehtävät ovat:

- 1) varmistaa, että kaikkiin hankehakemuksiin liittyy riittävällä tavalla tehty ympäristövaikutusten arviointi,
- 2) edellyttää tarvittaessa hakijoilta lisäselvityksiä hankkeiden ympäristövaikutusten arvioinnista,
- 3) olla tietoinen virastossaan vireillä olevista hakemuksista ja niiden YVA-osuudesta,
- 4) sopia yhteistyötavoista hankevalmistelijoiden kanssa ja
- 5) hankkia tarvittaessa lisätietoa YVA-asioista muilta asiantuntijoilta.

YVA-yhdyshenkilöistä koostuvan YVA-ryhmän tehtävät ovat:

- 1) seurata ja arvioida hankkeiden ympäristövaikutusten toteutumista,
- 2) kehittää ympäristövaikutusten arviointiin liittyviä menettelyjä (ml. neuvonta ja ohjaus),
- 3) käsitellä tarvittaessa yksittäisen hankkeen ympäristövaikutusten arviointia ja
- 4) raportoida vuosittain MYR:lle YVA-yhdyshenkilöiden ja -ryhmän toiminnasta.

Satakuntaan perustettiin maakunnan yhteistyöryhmän päätöksellä (työjärjestyksessä) myös maakunnallinen hankevalmisteluryhmä, jonka tehtävänä

on kiinnittää huomiota ympäristövaikutusten arviointia koskevien menettelytapojen toimeenpääntöön hankkeissa. Em. hankevalmisteluryhmässä käsitellään kaikki vireille tulleet hakemukset lukuun ottamatta liikesalaisuuden piiriin kuuluvia tietoja sisältäviä yrityshankkeita. Hankevalmisteluryhmässä käsitellään myös maaseutuohjelmaan sisältyvät hankkeet. Sekä sihteeristössä että hankevalmisteluryhmässä on myös ELY-keskuksen Ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueen edustaja.

YVA-lain 25 § mukaan hankkeesta vastaavan on sen lisäksi, mitä erikseen säädetään, oltava riittävästi selvillä hankkeen ympäristövaikutuksista siinä laajuudessa kuin voidaan kohtuudella edellyttää. Hanketta rahoittava taho vastaa siitä, että hankkeen ympäristövaikutukset on selvitetty riittävästi hankkeesta vastaavan toimesta ja ennen rahoituspäätöksen tekemistä.

Hankkeiden ympäristövaikutuksia arvioi sekä hakija että päättävä viranomainen. Vuosikertomuksissa tulee raportoida myös hankehakemusten ympäristövaikutusten arviointikäytännöt (rakennerahastolaki, 21.1. § kohta 7) ohjelma-alueella.

Satakunnan ELY-keskuksen arviointikäytännöt

Satakunnan ELY-keskuksen **EAKR-rahoituksen** osalta hankehakemusten ympäristövaikutusten arviointikäytäntö on TEM:n ohjeiden mukaan seuraavanlainen:

Kaikista myönteisistä EAKR- osarahoitteisista hankkeista täytetään ns. YVA- eli ympäristövaikutusten arviointilomake. Hanke määritellään ympäristöpositiiviseksi, jos se parantaa ympäristön tilaa, ihmisten tietoisuutta ja innovatiivisuutta ympäristöasioista tai ohjaa ympäristöä kuormittavien toimintojen ympäristöystävällisempään suuntaan. Ympäristöpositiivisen hankkeen päätavoitteena voivat olla myönteiset ympäristövaikutukset tai ne voivat olla yhtenä tavoitteena muiden joukossa.

Ympäristöpositiiviseksi ei kuitenkaan voida katsoa hanketta, joka on vaikutuksiltaan neutraali tai sillä on kielteisiä ympäristövaikutuksia.

Lähtökohtaisesti lomakkeen täyttää hakija, joskin hankkeen käsittelijä (yritystutkija tai vastaava) tutkii aina tapauskohtaisesti hakijan ilmoittaman ympäristövaikutusten arvioinnin realistisuuden. Tietojärjestelmään tallennetaan ympäristövaikutuksista tieto, jonka yritystutkija on tarkastellut osana hankevalmistelua ja johon hän voi yhtyä. YVA-lomake voidaan täyttää myös päätöksen valmistelun yhteydessä yhdessä yritystutkijan ja hakijan yhteistyönä esim. yrityskäynnillä tai hakijan kanssa muutoin asioitaessa.

Lomakkeen tavoitteena on ennakoida hankkeen välittömät ympäristövaikutukset, ei esim. hankkeessa kehitettävän tuotteen koko elinkaaren vaikutuksia. YVA-arvioinnilla on tarkoitus lähinnä vaikuttaa hakijan ympäristötietoisuuteen, ei niinkään tehdä tieteellistä, syvälle menevää perusteellista analyysia.

Kaikista hankkeista arvioidaan kaikki seitsemän kohtaa alakohtineen seuraavasti:

- ympäristölle vähäinen haittavaikutus
- 0 ympäristölle neutraali
- + vähäinen myönteinen ympäristövaikutus
- ++ merkittävä myönteinen ympäristövaikutus

Miinus- ja plussa-merkinnän lisäksi on sanallisesti täsmennettävä, miten hanke edistää kyseistä ympäristöasiaa. Lomakkeen kohdat eivät ole toisiaan poissulkevia, vaan plussa voi olla useissa eri kohdissa, erityisesti kohdan 1 asiat mennee osittain päällekkäin muiden kohtien (2-7) osalta. Hanke ryhmitellään Tuki2000-järjestelmään siirrettäessä ympäristöpositiiviseksi, jos hankkeessa on yksikin + tai ++-merkintä. Käytännössä kuitenkin ympäristöpositiivisiksi tietojärjestelmässä merkityt hankkeet ovat yleensä saaneet useassa kohdassa +- tai ++ merkinnän.

ESR-projektihakemuksen kohdassa 7.5. kysytään projektin vaikutuksiin liittyen: Millaisia vaikutuksia projektilla arvioidaan olevan kestävä kehityksen edistämisen kannalta. Kaikkien ESR-rahoituksen hakijoiden on vastattava tähän kysymykseen ja rahoittajaviranomainen arvioi vastaukset.

ESR:n arviointikriteereiden niin sanottuihin välttämättömiin ehtoihin kuuluu, että projekti edistää vahvasti ainakin yhtä ESR:n horisontaalisista painotuksista. Painotuksia on yhteensä neljä ja yksi niistä on kestävä kehityksen edistäminen jonkin seuraavan ulottuvuuden osalta: sosiaalinen, taloudellinen, kulttuurinen ja ekologisesti kestävä kehitys. Välttämätön ehto tarkoittaa sitä, että pro-

jektihakemuksen on täytettävä se, jotta hakemus voidaan ottaa käsiteltäväksi. Kestävän kehityksen positiivisia sosiaalisia vaikutuksia voi syntyä esimerkiksi kun pitkäaikaistyötön tai maahanmuuttaja pääsee palkkatyöhön. Taloudellisia vaikutuksia voi syntyä esimerkiksi tehokkaasta ja kannattavasta liiketoiminnasta, joka antaa perustaa sosiaalisten ja ekologisten vaikutusten toteutumiselle.

ESR-toiminnan osalta raportoidaan työ- ja elinkeinoministeriöön vuosittain muun muassa yhteisten horisontaalisten periaatteiden toteutumisesta projekteissa, mukaan lukien kestävä kehityksen edistäminen.

Satakuntaliiton arviointikäytännöt

Hakijat täyttävät EURA 2007 -järjestelmässä rahoitushakemukseen sisältyvän ympäristövaikutusten arviointiosion. Rahoitushakemuksen käsittelijä analysoi hakijan toimittamien selvitysten (rahoitushakemus, YVA-liitteet ja mahdolliset muut täydennykset) pohjalta hankkeen ympäristövaikutuksia ja kirjaa arvioinnin tuloksen hankkeesta tehtävään maakuntahallituksen tai aluekehitysjohtajan tekemään päätökseen.

Satakuntaliitossa hankkeet käsitellään viraston hankeryhmässä ja päätökset hankkeiden rahoittamisesta tehdään Satakuntaliiton maakuntahallituksessa (tai pienissä hankkeissa aluekehitysjohtaja).

Varsinais-Suomen ELY-keskuksen arviointikäytännöt

Yritystukipäätösten (TL 1) ja toimintaympäristötukipäätösten (TL 2) osalta jokaisen hankkeen käsittelyssä suoritetaan osana hankeselvitystyötä hankkeen ympäristövaikutusten arviointi operatiivisen järjestelmään **TUKI2000** -sisältyvällä arviointilomakkeella, joka sisältää seitsemän arviointikohtaa: vaikutukset 1) ilmastonmuutokseen, 2) päästöihin, 3) kulutukseen ja tuotantoon, 4) luonnonolosuhteisiin ja yhdyskuntiin, 5) ihmisiin, 6) liikenteeseen ja 7) tutkimukseen ja koulutukseen.

Kukin vaikutus arvioidaan neljäportaisella asteikolla:

- vähäinen haitta
- neutraali
- vähäinen myönteinen
- merkittävä myönteinen

Tämän lisäksi muista kuin ympäristöneutraaleista hankkeista annetaan myös sanallinen selitys. Arviointi ja sanallinen selitys tallennetaan järjestelmään osaksi hankepäätöstä.

EURA2007 –järjestelmässä käsiteltävien hankkeiden (EAKR) osalta hakijat täyttävät hakemukseen sisältyvän ympäristövaikutusten arviointiosion. Rahoittaja (= rahoitushakemuksen käsittelijä ELY-keskuksen Strategia- ja EU-rakennerahastoyksikössä) arvioi, onko tehty ympäristövaikutusten arviointi riittävä ja paikkansa pitävä sekä pyytää tarvittaessa hakijalta lisäselvitystä. Em. arviointi dokumentoidaan hankearviointilomakkeeseen. Hakemuksesta pyydetään myös kommentit ELY-keskuksen Ympäristö ja luonnonvarat –vastuualueen asiantuntijaverkostolta. Päätöksiin kirjataan tarvittaessa ympäristövaikutuksiin liittyviä ehtoja. Hankkeiden ympäristövaikutukset tulevat pohdituiksi myös ohjelmien valintakriteerien kautta. Kaikille hankkeille yhteinen välttämätön kriteeri on ”Hanke on kestävä kehityksen periaatteiden mukainen.” Länsi-Suomen EAKR-ohjelman hankevalintaa ohjaavat valintakriteerit eivät sisällä varsinaisia ympäristökriteereitä; toimintalinjakohtaiset valintakriteerit, erityisesti toimintalinja 3 sisältävät myös ympäristökriteereitä. Etelä-Suomen EAKR-ohjelman yksi viidestä pääkriteeristä on hankkeen ympäristövaikutukset. Toimintalinjan 3 työllisyysperusteisen investointituen osalta em. kriteeri huomioidaan painokertoimella 2.

Kansallisissa energiatukihankkeissa hakemuskäsittelyn yhteydessä suoritetaan yritystukien kaltaisesti YVA-arviointi TUKI2000 –järjestelmään sisältyvällä YVA-lomakkeella. Lisäksi hankekäsittelyssä tallennetaan vaikuttavuusarviot hankkeen energiansäästöistä ja hankkeen ympäristövaikutukset vähentyneinä päästöinä mitattuna.

ESR-projektihakemuksen kohdassa 7.5. kysytään projektin vaikutuksiin liittyen: Millaisia vaikutuksia projektilla arvioidaan olevan kestävä kehityksen edistämisen kannalta. Kaikkien ESR-rahoituksen hakijoiden on vastattava tähän kysymykseen ja rahoittajaviranomainen arvioi vastaukset. ESR:n arviointikriteereiden niin sanottuihin välttämättömiin ehtoihin kuuluu, että projekti edistää vahvasti ainakin yhtä ESR:n horisontaalisista painotuksista. Painotuksia on yhteensä neljä ja yksi niistä on kestävä kehityksen edistäminen jonkin seuraavan ulottuvuuden osalta: sosiaalinen, taloudellinen, kulttuurinen ja ekologisesti kestävä kehitys. Välttämätön ehto tarkoittaa sitä, että projektihakemuksen on täytettävä se, jotta hakemus voidaan ottaa käsiteltäväksi.

Varsinais-Suomen liiton arviointikäytännöt

YVA-yhdyshenkilö suorittaa hankevalmistelun yhteydessä arvioinnin hankkeesta ja hakijan laatimasta ympäristövaikutusarvioinnista ja laatii hankevalmistelun tueksi lyhyen kirjallisen arvion, joka liitetään hankeasiakirjaan. Tarvittaessa hankevalmistelussa edellytetään hakijoilta lisäselvityksiä hankkeiden ympäristövaikutusten arvioinnista.

5 Yhteenveto

Rahoitetuilla hankkeilla on toteutettu kaikkia kestävän kehityksen painopistealueita. Aiempiin raportointeihin verrattuna rahoituksen piiriin on saatu laajemmin nyt myös Ilmastonmuutos ja puhtaat energiamuodot –painopistealuetta sekä Kestävä liikenne –painopistealuetta edistäviä hankkeita. Vähiten on painottunut Sosiaalinen osallisuus, väestönkehitys ja maahanmuutto –painopistealue (lähinnä ESR-ohjelma).

Indikaattoritietoja (ympäristöpositiiviset hankkeet) on saatu systemaattisesti kerättyä lähinnä EAKR-ohjelmista. Indikaattorien ohjelma- ja toimintalinjakohtaisista tavoitetasoista on kerrottu tarkemmin kohdassa 3.1. Vaikuttaa siltä, että tavoitteiden mukaiset tasot oltaisiin saavuttamassa ja ylittämässäkin edellyttäen, että ympäristöpositiivisuuden määrittely on ymmärretty samalla tavalla kuin ohjelma-asiakirjoissa edellytetään.

Arviointikäytäntöihin ei ole tullut merkittäviä muutoksia aiempaan raportointiin verrattuna.

KUVAILEHTI

Julkaisusarjan nimi ja numero Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen julkaisuja 7/2011				
Vastuualue Ympäristö ja luonnonvarat				
Tekijät Teija Nokka, Anne Savola (toim.)		Julkaisuaika Toukokuu 2011		
		Julkaisija Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus		
		Hankkeen rahoittaja/toimeksiantaja		
Julkaisun nimi Kestävä kehitys hanketoiminnassa Lounais-Suomessa 2009 - 2010 (Hållbar utveckling i projektverksamheten i Sydvästra Finland 2009 – 2010)				
Tiivistelmä Kestävä kehitys on yksi EU:n rakennerahastotoimintaa ohjaavista yhteisistä horisontaalisista periaatteista, joka otetaan huomioon rakennerahasto-ohjelmien toimeenpanossa. Kestävän kehityksen periaatteiden mukaisuus on myös yksi neljästä Etelä-Suomen ja Länsi-Suomen EAKR -ohjelmien välttämättömistä valintakriteereistä, joiden siis tulee kaikkien rahoitettavien hankkeiden osalta toteutua. Lounais-Suomen alueen rahoittajat (Satakunnan ja Varsinais-Suomen ELY-keskukset sekä Satakuntaliitto ja Varsinais-Suomen liitto) ovat päättäneet raportoida maakuntakohtaisesti kestävän kehityksen toteutumisesta. Kukin taho on raportoinut, minkä tyyppisiä kestävän kehityksen osa-alueita edistäviä hankkeita on rahoitettu vuosina 2009 – 2010 EAKR- ja ESR –osarahoitteisissa ohjelmissa, maaseutuohjelmassa sekä merkittävällä kansallisella rahoituksella (maakunnan kehittämisrahoitus, energiatuki). Vastaavanlainen raportointi on tehty aiemmin koskien vuosia 2007-2008. Tavoitteena on saada kokonaisnäkemys siitä, miten hanketoiminnan avulla on edistetty EU:n vuonna 2006 tarkistaman kestävän kehityksen strategiaa ja siinä määriteltyjä kestävän kehityksen painopistealueita. Raportoinnin runko pohjautuu ympäristöministeriön Suomen ympäristökeskukselta tilaamaan selvitykseen Ympäristönäkökulma EU:n rakennerahasto-ohjelmien toteutuksessa, Kallio 2008. Raportti on hyödynnettävissä selvittäessä rakennerahastotoimintaa maakunnan yhteistyöryhmille sekä ohjelmaston vuosiraporteissa. Raportti palvelee myös Lounais-Suomen ympäristöohjelman sekä maakuntien ilmasto- ja energiastrategioiden seurantaa.				
Asiasanat kestävä kehitys, hanketoiminta, EU-rahoitus				
ISBN (painettu)	ISBN (PDF)	ISSN-L	ISSN (painettu)	ISSN (verkkopainettu)
	978-952-257-306-3	1798-8004		1798-8012
Kokonaissivumäärä	Kieli		Hinta (sis. alv 8%)	
37	suomi		-	
Julkaisun myynti/jakaja Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, Ympäristö ja luonnonvarat, Lemminkäisenkatu 14-18 B, PL 523, 20101 Turku, puh. 020 636 0060				
Julkaisun kustantaja Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus				
Painopaikka ja -aika				

PRESENTATIONSBLAD

Publikationens serie och nummer Närings-, trafik- och miljöcentralen i Egentliga Finlands publikationer 7/2011				
Ansvarsområde Miljö och naturresurser				
Författare Teija Nokka, Anne Savola (red.)		Publiceringsdatum Maj 2011		
		Utgivare Närings-, trafik- och miljöcentralen i Egentliga Finland		
		Projektets finansiär/uppdragsgivare		
Publikationens titel Kestävä kehitys hanketoiminnassa Lounais-Suomessa 2009 - 2010 (Hållbar utveckling i projektverksamheten i Sydvästra Finland 2009 – 2010)				
<p>Sammandrag</p> <p>Hållbar utveckling är en av de gemensamma principer som styr verksamheten för EU:s strukturfonder, och den ska beaktas vid genomförandet av strukturfondernas program. Överensstämmelse med principerna för hållbar utveckling är också ett av de fyra ovillkorliga urvalskriterierna för södra och västra Finlands ERUF-program, som alltså ska uppfyllas för alla finansierade projekt. Sydvästra Finlands finansieringsaktörer (NTM-centralerna i Satakunda och Egentliga Finland samt Satakuntaliitto och Egentliga Finlands förbund) har beslutat att rapportera om genomförandet av hållbar utveckling per landskap. Varje aktör har rapporterat om de projekt för främjande av olika delområden av hållbar utveckling som har finansierats 2009-2010 i samfinansierade ERUF- och ESF-program, i landsbygdsprogrammet och med betydande nationell finansiering (landskapets utvecklingspengar, energistöd). Motsvarande rapportering har tidigare lämnats för åren 2007-2008. Målet är att få en helhetsbild av hur den av EU 2006 reviderade strategin för hållbar utveckling och de prioriteringar av hållbar utveckling som den fastställde har främjats med hjälp av projekten. Stommen i rapporteringen utgörs av den rapport som Finlands miljöcentral har tagit fram på uppdrag av miljöministeriet (Ympäristönäkökulma EU:n rakennerahasto-ohjelmien toteutuksessa, Kallio 2008). Rapporten kan utnyttjas vid rapportering om strukturfondsverksamheten till landskapens samarbetsgrupper samt i årsrapporterna på programnivå. Rapporten stöder även uppföljningen av Sydvästra Finlands miljöprogram och landskapens klimat- och energistrategier.</p>				
Nyckelord hållbar utveckling, projekt, EU-finansiering				
ISBN (tryckt)	ISBN (PDF)	ISSN-L	ISSN (tryckt)	ISSN (webbpublikation)
	978-952-257-306-3	1798-8004		1798-8012
Sidantal		Språk		Pris (inneh. moms 8%)
38		finska		-
Beställningar/distribution Närings-, trafik- och miljöcentralen i Egentliga Finland, Miljö och naturresurser, Lemminkäinengatan 14-18 B, PB 523, 20101 Åbo, tel. 020 636 0060				
Förläggare Närings-, trafik- och miljöcentralen i Egentliga Finland				
Tryckeri, ort och tidpunkt				

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus
Satakunta

Varsinais-Suomen liitto

Egentliga Finlands förbund
Regional Council of Southwest Finland

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

Euroopan unioni
Euroopan aluekehitysrahasto
Euroopan sosiaalirahasto

Vipuvoimaa
EU:lta
2007–2013

SATAKUNTALIITTO

Varsinais-Suomen elinkeino-,
liikenne- ja ympäristökeskus
Ympäristö ja luonnonvarat
Lemminkäisenkatu 14-18 B
PL 523, 20101 Turku
puh. 020 636 0060
www.ely-keskus.fi

ISBN 978-952-257- (PDF)
ISSN 1798-8012 (verkkojulkaisu)
ISSN-L 1798-8004